

บทที่ ๑

ข้อมูลเบื้องต้นของ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Federal Republic of Germany)

๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ตั้งอยู่ตอนกลางของทวีปยุโรป มีพื้นที่ ๓๕๗,๐๒๓ ตารางกิโลเมตร โดยมีประเทศเพื่อนบ้านล้อมรอบอยู่ ๙ ประเทศ ทิศเหนือติดประเทศเดนมาร์ก ทิศใต้ติดประเทศสวิสเซอร์แลนด์และออสเตรีย ทิศตะวันออกติดสาธารณรัฐเช็กและโปแลนด์ ทิศตะวันตกติดประเทศเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก และฝรั่งเศส ภูมิประเทศของเยอรมันมีความหลากหลายมาก มีทั้งแนวเขาสูงต่ำสลับกับที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขา เนินเขาและทะเลสาบเสริมด้วยที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่

ประชากร มีประชากรหนาแน่นที่สุดในยุโรป มีจำนวนประชากร ๘๒.๔ ล้านคน (ข้อมูล ปี ๒๕๔๘) เป็นชาวต่างชาติประมาณร้อยละ ๘.๙ ของประชากรทั้งหมด ทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและภาษาถิ่น จากผู้อพยพเข้ามาอยู่ เยอรมันจัดว่าอยู่ในบรรดาประเทศที่มีอัตราการเกิดต่ำที่สุดในโลก นอกจากชาวเยอรมันจะมีบุตรน้อยแล้ว ยังมีบุตรซ้ำอีกด้วย การมีครอบครัวยังคงเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตร่วมกันที่มีแนวโน้มเอียงไปสู่ลักษณะครอบครัวขนาดเล็ก (ในปี ๒๕๔๖ มีคนไทยอาศัยอยู่ในเยอรมัน จำนวน ๔๘,๖๕๖ คน ตามสถิติทางการของรัฐบาลเยอรมัน)

ภาษาราชการ ภาษาเยอรมัน

ชนกลุ่มน้อยในชาติ นับตั้งแต่ทศวรรษ พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นต้นมา ได้มีคนงานชาวต่างชาติทั้งชายและหญิงเดินทางเข้ามาในเยอรมันตะวันออก ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจขยายตัว และต้องการแรงงานเพิ่มเติม ส่วนใหญ่เป็นชาวอิตาลี สเปน โปรตุเกส ยูโกสลาเวียและตุรกี คนเหล่านี้จำนวนมากยังคงอาศัยอยู่ต่อไปในเยอรมัน

การอพยพของคนต่างชาติ เยอรมันเปิดประเทศรับผู้ลี้ภัย และผู้ลี้ภัยสงครามเป็นจำนวนมาก ทำให้มีผู้คนที่มาแตกต่างกันไป อพยพเข้ามาประกอบอาชีพและตั้งถิ่นฐานที่นี่ เยอรมันมุ่งจะบูรณาการผู้คนจากประเทศและกลุ่มวัฒนธรรมอื่นเข้าด้วยกัน รัฐบาลกำหนดนโยบายเพื่อการกำกับและจำกัดการเพิ่มจำนวนของชาวต่างชาติด้วยกฎหมาย โดยอนุโลมตามผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและมนุษยธรรม

สัญชาติ เด็กที่เกิดในเยอรมันโดยมีบิดามารดาต่างชาติ จะได้สัญชาติเยอรมันโดยกำเนิด แต่มีเงื่อนไขว่า บิดาหรือมารดาต้องอาศัยอยู่

ในเยอรมันอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นเวลา ๘ ปี แต่ถ้าเด็กมีสัญชาติอื่นโดยกำเนิดให้เลือกได้ เมื่อบรรลุนิติภาวะระหว่างสัญชาติเยอรมันกับสัญชาติอื่น ชาวต่างชาติทั้งชายและหญิงมีสิทธิโอนสัญชาติเมื่ออาศัยอยู่ในเยอรมันมากกว่า ๘ ปี ขึ้นไป

ศาสนา พลเรือนในเยอรมันประมาณ ๕๕ ล้านคน นับถือศาสนาคริสต์ (นิกายคาทอลิก ประมาณ ๒๖.๖ ล้านคน และนิกายโปรเตสแตนต์ ประมาณ ๒๖.๓ ล้านคน) ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาอื่น เช่น อิสลาม ยิว หรือไม่ระบุว่ามีนับถือศาสนาใด ๆ

เมืองหลวง กรุงเบอร์ลิน (ย้ายจากกรุงบอนน์เมื่อปี ๒๕๓๓) เป็นศูนย์กลางทางการเมือง และเป็นประตูไปสู่ภาคตะวันออก มีโครงสร้างภายในที่เป็นระบบผลจากการมีที่ตั้งอันดี ทำให้สัมพันธ์ภาพอันแนบแน่นระหว่างการวิจัยกับการพัฒนาตลอดจนการผลิตกับการตลาด เบอร์ลินมีมหาวิทยาลัยทางด้านศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ และสถาบันวิจัยอีกหลายแห่ง รวมทั้งบริษัทเทคโนโลยีอีกเป็นอันมาก ซึ่งเป็นศักยภาพเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นเมืองที่มีชื่อเสียงพิมพ์หลากหลายมากที่สุดในยุโรป สำนักข่าวของเยอรมันหรือต่างประเทศ หรือนักข่าวทั้งระดับชาติและนานาชาติ ล้วนส่งรายงานข่าวจากเมืองนี้ไปทั่วโลก พร้อมทั้งรายงานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเมืองด้วย นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์เวทีทางวัฒนธรรม ซึ่งมีชื่อเสียงระดับโลกทั้งสิ้น จึงเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมจำนวนมากด้วย

สกุลเงิน ยูโร (๑ ยูโร เท่ากับประมาณ ๕๐.๘๓ บาท ณ วันที่ ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๘)

วันชาติ ๓ ตุลาคม (วันรวมประเทศ) รวมประเทศเมื่อปี ๒๕๓๓

ระบบการเมือง ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ (Federalism) ประกอบด้วย ๑๓ รัฐ (States) และ ๓ รัฐอิสระ (Free states) ซึ่งปกครองด้วยรัฐสภาและรัฐบาลของตนเอง

ประธานาธิบดี Mr. Horst Kohler (เข้ารับตำแหน่งเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗)

นายกรัฐมนตรี Mrs. Angel Merkel (เข้ารับตำแหน่งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘)

หัวหน้าพรรค Cristian Democratic Union รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือ นาย Frank-Walter Steinmeier (เข้ารับตำแหน่งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘)

สถาบันทางการเมือง

ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) และสภาพันธรัฐหรือ สภาสูง (Bundesrat)

ฝ่ายบริหารมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี

เศรษฐกิจการค้า

สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

เยอรมัน เป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีบทบาททางเศรษฐกิจที่สำคัญของโลกที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในยุโรปและเป็นอันดับสามของโลก แต่ในปี ๒๕๔๔ เยอรมันกำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรงสืบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจชะงักงันตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP growth rate) ของเยอรมันลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียงร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๔๕ และร้อยละ ๐ ในปี ๒๕๔๖ นับเป็นอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่ำที่สุดตั้ง

แต่ปี ๒๕๓๖ ในขณะที่อุปสงค์จากต่างประเทศชะลอตัวลงตามสภาวะเศรษฐกิจโลก และการก่อการร้ายในสหรัฐฯ อุปสงค์ภายในประเทศก็เติบโตอย่างเชื่องช้า ทำให้ภาคการลงทุนชะลอตัวลงและส่งผลให้มีอัตราการว่างงานสูงอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่ารัฐบาลในสมัยนั้นได้พยายามแก้ไขปัญหานี้อย่างแข็งขันมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ โดยได้ใช้งบประมาณจำนวนมากในการกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ปัญหาการว่างงานเชิงโครงสร้าง (structural unemployment) ซึ่งเกิดจากตลาดแรงงานที่ไม่ยืดหยุ่น (labour market rigidity) และระบบสวัสดิการสังคม (Social welfare system) ที่ไม่เหมาะสมกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปของเยอรมัน ยังคงเป็นปัญหาที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมันกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนประชากรวัยทำงาน เนื่องจากมีอัตรา

การเกิดต่ำมากมาอย่างต่อเนื่อง (อัตราการเพิ่มของประชากรในปี ๒๕๕๗ เท่ากับร้อยละ ๐) ในขณะที่ประชากรมีอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้น ส่งผลให้รัฐมีค่าใช้จ่ายในการประกันสังคม (Social security) เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี ๒๕๕๕ นับเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๕๕.๙ (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๔ ร้อยละ ๒.๔) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล จาก การที่เยอรมันมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตกต่ำเป็นร้อยละ ๐ ในปี ๒๕๕๖ แต่รัฐบาลต้องแบกรับค่าใช้จ่ายสูงขึ้นทำให้เยอรมันขาดดุลงบ ปรมาณถึง ๘๒ พันล้านยูโร หรือร้อยละ ๓.๘ ของ GDP ซึ่งเกินเพดาน ที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา Maastricht (ร้อยละ ๓ ของ GDP) ทำให้คณะ กรรมการยุโรปต้องออกคำเตือนเยอรมันอย่างเป็นทางการ แม้ว่าในปี ๒๕๕๗ เศรษฐกิจของเยอรมันเติบโตดีขึ้น ภาคการส่งออกขยายตัวสูง (มูลค่าการส่งออกของเยอรมันในปี ๒๕๕๗ สูงที่สุดในโลก) แต่การขยาย ตัวในภาคการลงทุนเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง อีกทั้งยังคงมีการขาดดุล งบประมาณเป็นร้อยละ ๓.๖ ของ GDP ซึ่งเกินเพดานของสนธิสัญญา Maastricht ติดต่อกันเป็นปีที่สาม ความไม่มั่นใจของผู้บริโภคกับปัญหา การว่างงานจะยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องของเยอรมันต่อไป สำหรับปี ๒๕๕๘ คาดว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะอยู่ที่ร้อยละ ๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ รัฐบาล Red-Green Coalition นำเสนอยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจ และสังคมภายใต้ชื่อ “Agenda ๒๐๑๐” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การปฏิรูป เศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเยอรมัน เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายเพื่อจะแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจของเยอรมันให้ได้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ยุทธศาสตร์ Agenda ๒๐๑๐ มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาใน ๓ ด้าน กล่าวคือ

๑. การปฏิรูปตลาดแรงงานและระบบสวัสดิการสังคม
๒. การลดงบประมาณขาดดุล เน้นดำเนินนโยบายรัดเข็มขัด ควบคุมรายจ่าย ภาครัฐ

๓. การลดอัตราภาษี ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ อย่างไรก็ตาม มีผู้ไม่เห็นด้วยกับแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการปรับลดสวัสดิการสังคมลง แม้นโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจ Agenda ๒๐๑๐ จะยังไม่ส่งผล อย่างเป็นทางการต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม แต่ก็เป็น การส่งสัญญาณของรัฐบาลเยอรมัน ต่อประชาชนที่จะต้องปรับตัวต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเยอรมันจะต้องเร่งรีบแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เรื้อรังของตนให้ได้เพื่อที่จะรักษาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับโลกไว้

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา อิตาลี สหราชอาณาจักร สินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องจักรยานยนต์ เคมีภัณฑ์ อาหาร (ประมาณมูลค่าการนำเข้าปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๗๑๖.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) สินค้าออก เครื่องจักร ยานยนต์ เคมีภัณฑ์ เหล็ก (ประมาณมูลค่าการส่งออกปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๘๙๓.๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็น ประเทศที่ส่งออกมากที่สุดในโลก) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ๒,๓๖๒ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณการ ๒๕๕๗) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per head) ๒๘,๓๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณการ ๒๕๕๗) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ร้อยละ ๑.๗ (๒๕๕๗) อัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ ๑.๖ (๒๕๕๗) อัตราการว่างงาน ร้อยละ ๑๐.๖ (๒๕๕๗)

รัฐจะถือนโยบายสำคัญเรื่องการปกป้องสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยรวม การให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐ ระบบที่ดีเยี่ยมในด้านการขนส่งสาธารณะ ความก้าวหน้าด้านโทรคมนาคม สื่อสารและการไปรษณีย์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในประเทศ

๑.๒ ความสัมพันธ์กับประเทศไทย

ความสัมพันธ์ทางการทูต

ความสัมพันธ์ไทย-เยอรมัน เริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ โดยการทำสนธิสัญญาทางไมตรีและการเดินเรือระหว่างกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๖-๒๔๓๐ ดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูต ในระดับอัครราชทูต โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ จัดตั้งสำนักงาน ณ กรุงเบอร์ลิน สำหรับเอกอัครราชทูต และจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเบอร์ลิน ซึ่งมีเขตอาณาครอบคลุมอดีตเยอรมันตะวันออกทั้งหมด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ ได้ย้ายสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ไปอยู่ ณ กรุงเบอร์ลิน พร้อมกันนั้น ได้จัดตั้งสำนักงานสถานเอกอัครราชทูตสาขากรุงบอนน์ขึ้น แต่ได้ปิดทำการไปแล้วเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ และได้มีการเปิดสถานกงสุลใหญ่ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ตตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕

สถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ของไทยมี ๔ แห่ง คือ

๑. ฮัมบูร์ก (ครอบคลุมรัฐ Hamburg รัฐ Bremen และรัฐ Schleswig-Holstein)
๒. มิวนิก (ครอบคลุมรัฐ Bavaria และรัฐ Saxony)

๓. ดิสเซลดอร์ฟ (ครอบคลุมรัฐ North Rhine-Westphalia และ รัฐ Lower Saxony

๔. ชตุทท์การ์ท (ครอบคลุมรัฐ Baden-Wuerttemberg)

(หมายเหตุ : สถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ นครแฟรงเฟิร์ต ปิดทำการเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ และเปิดเป็นกงสุลใหญ่ แทน มีกงสุลใหญ่เป็นข้าราชการไทยจากกระทรวงการต่างประเทศ)

ความสัมพันธ์ทางการเมือง

ดำเนินไปด้วยความราบรื่น ไทยและเยอรมันมีการแลกเปลี่ยน การเยือนระดับรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ เยอรมันสนับสนุนท่าทีต่าง ๆ ของไทย เช่น ท่าทีต่อปัญหาแก้มปูซา และให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวไทยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ เยอรมันยังชื่นชมและตระหนักถึงความสำคัญของไทยในฐานะที่มีบทบาทนำ และเป็นแบบอย่างในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเรื่องความเป็นประชาธิปไตย การรักษาสีทิมมนุษยชน เสรีภาพของสื่อมวลชน ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และความสำเร็จทางเศรษฐกิจโดยรวม เยอรมันขอให้ไทยพิจารณาสนับสนุน เยอรมันเข้าเป็นสมาชิกประเภทถาวรของ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

เยอรมันเห็นว่า ไทยเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑. การค้า เยอรมันเป็นคู่ค้าลำดับที่ ๗ ของไทย รองจากญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน สิงคโปร์ มาเลเซีย ไต้หวัน ตามลำดับ และเป็นคู่ค้าอันดับที่ ๑ ของไทยในสหภาพยุโรป ในช่วง ปี ๒๕๔๒-๒๕๔๕ การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ย ๓,๖๙๔.๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี ๒๕๔๗ ไทยและเยอรมันมีมูลค่าการค้ารวม ๔,๖๓๓.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเป็นมูลค่า ๑,๐๒๕.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าทุนจากเยอรมันในปริมาณที่สูงมาก สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเยอรมัน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์ยาง รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ส่วนประกอบอากาศยานและอุปกรณ์การบิน เสน่ห์ วงจรพิมพ์ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากเยอรมัน ได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบ รวมทั้งโครงรถและตัวถังเครื่องมือ เครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การวัด การตรวจสอบ การถ่ายรูป แผงวงจรไฟฟ้า เป็นต้น

๒. การลงทุน บริษัทของเยอรมันเข้ามาลงทุนในประเทศไทยค่อนข้างมาก โดยเป็นผู้ลงทุนอันดับ ๓ ของผู้ลงทุนจากยุโรป (ในด้านจำนวนโครงการ) ใน EU รองจากอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ การลงทุนของเยอรมันผ่าน BOI ระหว่างปี ๒๕๓๘-๒๕๔๕ มีจำนวน ๒๕๖ โครงการ เงินลงทุน ๙๐,๔๗๕ ล้านบาท การลงทุนโดยตรงส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสาขาเคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ขนส่ง ผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักรอุตสาหกรรมเบา ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เฉพาะในปี ๒๕๔๖ เยอรมันเป็นผู้ลงทุนอันดับ ๖ ของผู้ลงทุนจากยุโรปในด้านเงินลงทุน (๑๒ โครงการ) มีมูลค่ารวม ๔๑๓

บาท และในปี ๒๕๕๗ เยอรมันได้รับการส่งเสริมการลงทุน จำนวน ๑๕ โครงการ มีมูลค่ารวม ๙๑๓ ล้านบาท ไทยเป็นภาคีทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของเยอรมันในบางสาขา โดยเฉพาะการประกอบรถยนต์ ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรถยนต์ของเยอรมัน เช่น BMW Daimler Chrysler ได้ให้ความสนใจ ที่จะร่วมลงทุนและขยายการลงทุน ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยมองว่า ประเทศไทย เป็นศูนย์กลาง และฐานการพัฒนาธุรกิจด้านยานยนต์ที่เหมาะสมในเอเชีย บริษัทเยอรมัน ยังคงเข้ามาลงทุนในเอเชียค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับการลงทุนในยุโรป ตะวันออก อย่างไรก็ตาม เยอรมันตระหนักถึงความสำคัญของการขยาย ตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก อย่างมาก และได้มีการ กำหนดนโยบายในเชิงรุกต่อเอเชียโดยเน้นการสนับสนุน ให้ภาคเอกชน ขนาดเล็กและกลางของเยอรมันมาลงทุนในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะในจีน รัฐบาลเยอรมันส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดการประชุมธุรกิจ เยอรมันในเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ ๑๐ ขึ้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และแรงงานเยอรมันเข้าร่วมการประชุมด้วย สำหรับไทย ตลาดภายใน ของไทยค่อนข้างเล็ก ซึ่งในเรื่องนี้หากนักธุรกิจเยอรมันเล็งเห็นถึงความ สำคัญของไทย ไทยในฐานะ hub และใช้ประโยชน์จากความตกลง FTA ที่ ไทยทำไว้กับประเทศต่าง ๆ และเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ก็น่าจะ ทำให้การลงทุนของเยอรมันในไทยมีพลวัตมากขึ้น

๓. **ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและความช่วยเหลือ** ไทย ต้องการให้เยอรมันมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความร่วมมือ ไตรภาคี เป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาภูมิภาค (Partnership for Develop-

ment/Partnership for the Region) อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านในกรอบ GMS และ ACMECS และประเทศที่เพิ่งผ่านพ้นภาวะสงครามหรือความขัดแย้ง เช่น ติมอร์เลสเต ศรีลังกา รวมทั้งประเทศที่สามอื่น ๆ อาทิ ประเทศในแอฟริกา เยอรมัน เป็น Development Partner ในกรอบ ACMECS และเอกอัครราชทูตเยอรมันประจำประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุม ACMECS Special SOM and Ministerial Retreat เมื่อวันที่ ๑-๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่จังหวัดกระบี่ และได้รับข้อเสนอโครงการในกรอบ ACMECS จำนวน ๒๖ โครงการไปพิจารณา

๔. คณะกรรมการร่วมด้านเศรษฐกิจไทย-เยอรมัน ไทยและเยอรมันได้จัดตั้ง คณะกรรมการร่วมด้านเศรษฐกิจไทย-เยอรมัน (JEC) โดยได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจจัดตั้ง JEC ระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและแรงงานเยอรมัน ในระหว่างการประชุม JEC ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๖ หัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทย ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ (ขณะนี้อยู่ในระหว่างพิจารณาแต่งตั้ง) ส่วนหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายเยอรมัน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและแรงงาน (นาย Wolfgang Clement) รูปแบบของ JEC เป็นการผสมผสานระหว่างผู้นำระดับสูงภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ไทยจัดตั้ง JEC โดยมีผู้แทนจากภาคเอกชนเป็นรองประธานและกรรมการอยู่ด้วย

บทที่ ๒

ประวัติศาสตร์และการพัฒนาประเทศ

๒.๑ ประวัติศาสตร์ทั่วไป

เยอรมันเป็นชื่อเรียกของชนชาติหนึ่งในยุโรป มีดินแดนอาศัยกระจายอยู่ในยุโรปกลาง ปรากฏตัวครั้งแรกในประวัติศาสตร์โลกสมัยอาณาจักรโรมัน ทักซิทัส (Tacitus) ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ชาวโรมันกล่าวว่า ชนเผ่าป่าเถื่อนนี้รูปร่างสูงใหญ่ ผมสีทอง ตาสีฟ้า ถนัดทำงานที่ต้องออกแรงหนัก ๆ แต่ไม่ทำงานทน รักสงบ ให้เกียรติและเคารพเพศแม่ไว้เสียห้ำหั่นขมทางการเมือง แต่ทว่าเมื่อถึงเวลารบ พวกนี้จะไม่มีการขู่ขู่ใด ๆ เลย มีเพียงวิธีเดียวคือ “บุกแหลก” ปัจจุบัน ชนชาตินี้ก็ยังดำรงอยู่อาศัยในหลายประเทศโดยเฉพาะเยอรมัน ออสเตรีย และสวิสเซอร์แลนด์ เป็นผู้นำทางด้านวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม กฎหมาย ดนตรี ฯลฯ อะไรเป็นสิ่งที่ทำให้คนเถื่อนกลายเป็นผู้เจริญ เราสามารถตอบคำถามนี้ได้หากศึกษาประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเยอรมัน

ในที่นี่จะขอกล่าวตั้งแต่การตั้งอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันในศตวรรษที่ ๙ ไปจนกระทั่งการรวมชาติให้เป็นอาณาจักรเยอรมันที่สองในปี ๑๘๗๑ เป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นมหาอำนาจของโลกยุคสมัยใหม่ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เยอรมันกลายเป็นเช่นทุกวันนี้

หลังจากการล่มสลายของอาณาจักรโรมันตะวันตก ซึ่งส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ล่มสลายก็มาจากการรุกรานของชนเผ่าป่าเถื่อนเยอรมันด้วย ได้มีการจัดตั้งอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมัน (Das heilige Roemisches Reich Deutscher Nation) ซึ่งเป็นอาณาจักรที่ ๑ เมื่อประมาณปี ค.ศ. ๘๐๐ โดยชาลิมาญ (Charlemagne) ผู้เป็นหัวหน้าเผ่าเยอรมันสาขาฟรังค์ (Frank) ครอบครองดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน ออสเตรีย และอิตาลีในปัจจุบัน อาณาจักรนี้ใช้ชื่อว่าอาณาจักรโรมันก็จริง แต่ก็ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับอาณาจักรโรมันเดิม

อย่างไร แท้จริงแล้วเป็นอาณาจักรของพวกเขาคนเผ่าเยอรมันต่าง ๆ นั่นเอง การที่ใช้ชื่อว่าอาณาจักรโรมันเพียงเพื่อต้องการให้แลดูว่าสืบทอดอำนาจจากอาณาจักรยิ่งใหญ่ในอดีต ดังที่จักรพรรดิของอาณาจักรโรมันตะวันออกหรือไบเซนไทน์เรียกอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันว่า “อาณาจักรของพวกเขาคนเถื่อน” อาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันนี้เป็นการรวมตัวกันทางการเมืองอย่างหลวม ๆ ของคนเถื่อนเยอรมันเป็นครั้งแรก เมืองต่าง ๆ ในอาณาจักรยังคงเป็นอิสระต่อกัน เพียงแต่ว่ามีจักรพรรดิองค์เดียวกันเท่านั้น นอกจากนี้ ยังเป็นครั้งแรกที่พวกเขาเยอรมันเข้ารับ นับถือศาสนาคริสต์อีกด้วย ดังปรากฏพิธีการสวมมงกุฎกษัตริย์ที่ต้องให้พระสันตะปาปาแห่งโรมสวมให้

ประวัติศาสตร์ในช่วงยุคกลางของยุโรปนั้น ไม่ค่อยมีเหตุการณ์น่าสนใจนัก บทบาทของอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันมีปรากฏอยู่บ้าง เช่น การนำกองทัพไปร่วมรบสงครามครูเสดหลาย ๆ ครั้ง การเป็นแนวชายแดนทางด้านตะวันออกของชาวคริสเตียนที่ด้านทานการบุกของพวกเขามองโกล และที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การที่จักรพรรดิฟรีดริชที่สอง “บาบารอสซา” (Friedrich II Babarossa) นำกองทัพเยอรมันไปข่มขู่สันตะปาปาที่กรุงโรมให้ขึ้นต่อเยอรมัน แต่สุดท้ายไม่สำเร็จ โดนทรยศจากขุนนาง สันตะปาปาจึงทำการบรพาขณียกรรม (excommunication) พระองค์ คือ ประกาศให้จักรพรรดิเป็นคนนอกศาสนา จนจักรพรรดิต้องไปคุกเข่าขอขมาพระสันตะปาปาด้วยพระบาทเปล่าจนสันตะปาปายอมยกโทษให้

ต่อมาเริ่มเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ประมาณศตวรรษที่ ๑๖ ช่วงสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ขณะที่ชนชาติต่าง ๆ ในยุโรปเริ่มรวมกันเป็นประเทศ มีการปกครองรวมศูนย์อำนาจ อาทิ โปรตุเกส สเปน ฝรั่งเศส

อังกฤษ และในยุคนี้เองที่ชาติที่รวมเป็นประเทศแล้วได้มีการสำรวจทางทะเล ค้นพบดินแดนใหม่ ๆ เช่น ทวีปอเมริกา อินเดีย กรุงศรีอยุธยา (สยาม) ญี่ปุ่น เป็นต้น การสำรวจทางทะเลนี้เองได้นำความมั่งคั่งสู่ประเทศเหล่านั้นในยุโรป แต่ว่าชนชาติเยอรมันยังคงล้าหลังอยู่ในยุคกลาง ปกครองด้วยระบบศักดินาสวามิภักดิ์ (Feudal) ไม่มีการรวมเป็นประเทศแต่อย่างใด รัฐต่าง ๆ ในอาณาจักรต่างแย่งชิงอำนาจกันเอง ดินแดนของชนชาติเยอรมันยังคงยากจนกว่าชาวยุโรปอื่น ๆ ยิ่งนัก

การปฏิรูปศาสนาของมาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) ทำให้เกิดความแตกแยกทั้งทางการเมืองและศาสนาไปทั่วยุโรป อาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันเองก็หนีไม่พ้น ช่วงนั้นจักรพรรดิของอาณาจักรมาจากแคว้นออสเตรีย (Oesterreich) พระองค์เป็นคาทอลิก บรรดาเจ้าครองนครทางเหนือซึ่งห่างไกลจากอำนาจของจักรพรรดิและจ้องจะแยกตัวเป็นอิสระจากอำนาจปกครองอยู่แล้ว ก็ได้ประกาศตนเป็นโปรเตสแตนต์ นำไปสู่การทำสงครามกันเองในอาณาจักรเป็นเวลานานถึง ๓๐ ปี หรือที่เรียกว่า “สงคราม ๓๐ ปี” (der Dreizigjaehrige Krieg) แน่่อนว่า โดยปกติแล้วสงครามไม่เคยให้อะไรกับมนุษยชาติ ดังเช่นชาติเยอรมันยิ่งจนลงอีก ขณะที่ยุโรป่ำรวย

เมื่ออาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาติเยอรมันแตกแยกกันทางศาสนาแล้ว จึงไม่แปลกที่จะแตกแยกทางการเมืองด้วย รัฐทางใต้ซึ่งเป็นคาทอลิกยังคงอยู่ใต้อำนาจเดิม คือ ออสเตรีย (Oesterreich) ขณะที่ทางเหนือซึ่งเป็นโปรเตสแตนต์เกิดรัฐมหาอำนาจใหม่ขึ้นมา คือ พรอยเซ็น (Preussen หรือว่า ปรุสเซีย ในภาษาอังกฤษ) เมื่ออาณาจักรเดียวมีสองหัวอำนาจ รัฐจะสงบได้อย่างไร ดังนั้น ต่อมาช่วงศตวรรษที่ ๑๘ ด้วยเหตุจากการที่พรอยเซ็นภายใต้การนำของพระเจ้าฟรีดริชมหาราช (Friedrich II

der Grosse) แย่งชิงแคว้นซิลีเซีย (Silesia) อันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุไปจากออสเตรียของจักรพรรดินีมาเรียเทเรซา (Maria Theresa) สงครามจึงอุบัติขึ้นอีกครั้งและมีชาติเข้าร่วมสงครามทั่วยุโรป

สงครามครั้งนี้ คือสงคราม ๗ ปี มีคู่สงครามฝ่ายหนึ่ง คือ ออสเตรีย ฝรั่งเศส สวีเดน และรัสเซีย ซึ่งล้วนเป็นมหาอำนาจทั้งสิ้น กับอีกฝ่าย คือ พรอยเซน ซึ่งเป็นรัฐเล็ก และอังกฤษชาติมหาอำนาจที่มีกษัตริย์เป็นเจ้าของแคว้นฮันโนเวอร์ในเยอรมัน เมื่อสงครามเริ่มต้น ปรากฏว่า อังกฤษไม่ได้ส่งทหารมารบด้วยแต่อย่างใด จึงกลับกลายเป็นว่ารัฐเล็ก ๆ อย่าง พรอยเซนต้องรบกับ ๔ ชาติมหาอำนาจจากทุกทิศทาง สงครามในช่วงแรกนั้น พรอยเซนโดนบุกจนถึงเมืองหลวง หลายครั้ง พริตริชมหาราช ยกทัพหนีไปโจมตีเมืองอื่น ๆ นั่นคือ พรอยเซนกำลังจะแพ้ แต่ก็เกิดปาฏิหาริย์ขึ้น นั่นคือ จักรพรรดินีของรัสเซียหรือที่เรียกว่า ซารินา (Tsarina) ได้สวรรคตด้วยเหตุเสวยซูปเห็ดพิษพระเจ้าซาร์องค์ใหม่นั้นนิยมในพรอยเซน รัสเซียจึงถอนตัวจากสงคราม พรอยเซนมีกำลังใจจึงทำสงครามต่อไปจนกระทั่งชนะชาติมหาอำนาจที่เหลือ พรอยเซนจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นชาติมหาอำนาจใหม่

หลังการปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๗๘๙ กาลกลับตาลปัตรว่า นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bounaparte) กลายเป็นจักรพรรดิของอาณาจักรฝรั่งเศส และเริ่มทำสงครามรุกรานทั่วยุโรป รัฐเยอรมันเล็ก ๆ ทั้งหมดหลายร้อยรัฐแถบลุ่มแม่น้ำไรน์ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส เมื่อกองทัพฝรั่งเศสยกพลไปถึงพรอยเซน พรอยเซนก็แพ้และยอมเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศส ส่วนทางด้านออสเตรีย กองทัพฝรั่งเศสก็มีชัยชนะเช่นกัน นโปเลียนประกาศยกเลิกอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชนชาติเยอรมัน จักรพรรดิฟรันซ์ที่ ๒ (Franz II) ของออสเตรีย จึงต้องสละ

มงกุฎจักรพรรดิแห่งเยอรมัน ดำรงตำแหน่ง เพียงจักรพรรดิของออสเตรีย และเข้าเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศสอีกเช่นกัน ทั้งยังต้องยกพระราชธิดาให้เป็นมเหสีของนโปเลียน

เมื่อนโปเลียนยกทัพไปรัสเซียเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๑๒ ได้นำทหารเยอรมันไปเป็นจำนวนหลายแสนคนสู้รบด้วย ดังที่ทราบกันดีว่านโปเลียน แพ้ ทหาร ๔๐๐,๐๐๐ คนเหลือเพียง ๑๐,๐๐๐ คน กลับฝรั่งเศส นั่นก็แสดงว่า ทหารเยอรมันได้ตายไปเป็นจำนวนหลายแสนคน และเมื่อปี ๑๘๑๔ ชิงนโปเลียนและฝรั่งเศสถูกยุโรปปราบปรามทั้งพรอยเซนและออสเตรีย ก็ได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับชาติอื่นในยุโรปปราบนโปเลียนด้วย

การที่นโปเลียนซึ่งเป็นจักรพรรดิของฝรั่งเศสข่มเหงชาวเยอรมันนั้น เป็นเหตุให้เกิดความเกลียดชังของเยอรมันที่มีต่อฝรั่งเศสไปจนกระทั่ง สงครามโลกครั้งที่สองเป็นเวลาร้อยกว่าปี แต่ก็ไม่ปรากฏว่าปัจจุบันนั้น ลึกๆ แล้วคนสองชาตินี้คิดต่อกันเช่นไร

การพยายามรวมชาติเยอรมันให้อยู่ในรัฐเดียวกันเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๔๘ ซึ่งมีการประชุมกันของกลุ่มนักศึกษาที่วิหารเพาล (Paulkirchen) ณ เมืองฟรังคฟวร์ท บนฝั่งแม่น้ำไมน์ (Frankfurt am Main) ในที่นี้มีการพยายามเสนอแนวคิดที่จะรวมชาติ ๓ แนว แต่ไม่ได้ระบุชัดเจนว่าจะเลือกแบบไหน ดังนี้

๑. อาณาจักรเยอรมันขนาดใหญ่ประกอบด้วยรัฐเยอรมันบริเวณ ยุโรปกลาง ซึ่งพูดภาษาเยอรมันทั้งหมด รวมไปถึงอาณาจักรออสเตรีย ทั้งหมดด้วย อันรวมถึงดินแดนที่ไม่ได้พูดภาษาเยอรมัน เช่น เช็ก และฮังการี

๒. อาณาจักรเยอรมันขนาดกลางประกอบด้วยบริเวณที่พูด ภาษาเยอรมันทั้งหมด รวมทั้งออสเตรียด้วย แต่ไม่รวมบริเวณอื่นของ ออสเตรียที่พูดภาษาอื่น

๓. อาณาจักรเยอรมันขนาดเล็กประกอบด้วยรัฐเยอรมันบริเวณยุโรปกลาง ไม่รวมอาณาจักรออสเตรียทั้งหมด

นอกจากนั้น กลุ่มนักศึกษายังได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับบริหารเพาล (Paulkirchenverfassung) ด้วยเพื่อใช้สำหรับอาณาจักรเยอรมันที่จะเกิดขึ้นใหม่ โดยจะอัญเชิญกษัตริย์ของพรอยเซ็นให้เป็นจักรพรรดิอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) แต่เมื่อเชิญพระองค์แล้วพระองค์กลับปฏิเสธด้วยเหตุที่พระองค์อยากจะมีพระราชอำนาจแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และไม่อยากเป็นศัตรูกับออสเตรีย ทั้งนักศึกษายังไม่ตัดสินใจให้แน่นอนว่าจะรวมชาติแบบไหน พระองค์จึงร่วมมือกับกษัตริย์แคว้นเยอรมันอื่น ๆ รวมทั้งออสเตรียด้วยการปราบปรามกลุ่มนักศึกษาให้ราบคาบ รัฐเยอรมันจึงยังไม่มีขึ้น

ต่อมารวมชาติเยอรมันเริ่มจะเป็นจริง เมื่อบุรุษผู้หนึ่งนามว่า ออตโต ฟอนบิสมาร์ก (Otto von Bismarck) ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีของแคว้นพรอยเซ็นในสมัยกษัตริย์วิลเฮล์มที่ ๑ บิสมาร์กได้ดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวในการรวมเยอรมันอันโด่งดังที่เรียกว่า “นโยบายเลือดและเหล็ก (Blut und Eisen)” นั่นคือ ชาติเยอรมันจะรวมกันได้ภายใต้การนำของพรอยเซ็นก็ต่อเมื่อพรอยเซ็นพัฒนาอุตสาหกรรม และใช้การทำสงครามนำไปสู่การรวมชาติ เริ่มแรกพรอยเซ็นได้ทำการจัดตั้งสมาพันธรัฐเยอรมันเหนือ (Nord Deutscher Bund) ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของพรอยเซ็น ดำเนินนโยบายทางการทูตด้วยการเป็นมิตรกับรัสเซียทำให้ปราศจากศัตรูทางตะวันออก ยุให้อังกฤษและฝรั่งเศสแข่งขันกันล่าอาณานิคมจนผิดใจกันและเป็นมิตรกับอังกฤษ ส่งผลให้ปราศจากศัตรูทางเหนือ เมื่อวิธีการทูตพร้อมสมบูรณ์แล้ว สงครามเพื่อการรวมชาติจึงเริ่มขึ้น

สงครามครั้งที่ ๑ เกิดขึ้นกับเดนมาร์กซึ่งครอบครองแคว้นชเลสวิก-โฮลชไตน์ (Schleswig-Holstein) อันเป็นดินแดนที่ชาวเยอรมันอาศัยอยู่ สงครามครั้งนี้ไม่ยากอย่างไร เพราะเดนมาร์กไม่เข้มหาอำนาจ ต่อมาพรอยเช่นจึงทำสงครามกับออสเตรียเพื่อกันออสเตรียไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอาณาจักรเยอรมันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ออสเตรียซึ่งมีความยิ่งใหญ่ในอดีตก็ไม่มีทางที่จะยอมให้อดีดลูกโลมาเป็นนายตัวเอง ประกอบกับออสเตรียก็มีดินแดนทางตะวันออกเป็นเขตอิทธิพลอยู่แล้ว หากออสเตรียถูกกันออกไปคงจะไปแสวงหาอำนาจจากด้านโน้น เมื่อสงครามครั้งนี้เกิดขึ้นก็ไม่ใช่เรื่องยากที่พรอยเช่นจะชนะเพราะพรอยเช่นกำลังมาแรงและออสเตรียเกิดความวุ่นวายในประเทศข้ายังปฏิวัติอุตสาหกรรมอย่างเชื่องช้า สุดท้ายพรอยเช่นก็ชนะแต่ก็ไม่บุกไปจนถึงกรุงเวียนนา (Wien) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของออสเตรียเพื่อแสดงน้ำใจว่าเป็นคนชาติเดียวกันและซื้อใจออสเตรีย เอาไว้ไม่ให้ออสเตรียบุกตลบหลังเมื่อพรอยเช่นจะทำสงครามกับฝรั่งเศส

สงครามครั้งสุดท้ายเพื่อการรวมชาติฝรั่งเศส คือสงครามพรอยเช่นกับฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ.๑๘๗๑ กองทัพพรอยเช่นทำการบุกอย่างรวดเร็วจนชนะอย่างง่ายดาย สามารถจับจักรพรรดินโปเลียนที่ ๓ หลานของนโปเลียนที่ ๑ ไว้ได้ เป็นการเสียเกียรติแก่ฝรั่งเศส อย่างยิ่ง จักรพรรดิฝรั่งเศสต้องไถ่ตัวไปและปลดจักรพรรดินโปเลียนที่ ๓ ประกาศประเทศเป็นสาธารณรัฐที่ ๓ กองทัพพรอยเช่นบุกถึงกรุงปารีส ฝรั่งเศสยอมแพ้อย่างรวดเร็ว และไม่มีเงื่อนไข พรอยเช่นได้แคว้นอัลซาส (Elsass) และลอเรน (Lothringen) ที่พูดภาษาเยอรมันไว้ในอาณาจักรบิสมาร์ก ประกาศสถาปนาอาณาจักรเยอรมันที่ ๒ โดยมีจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ ๑ เป็นจักรพรรดิของอาณาจักร ณ ห้องกระจกของพระราชวังแวร์ซายส์ อาณาจักร

เยอรมันสถาปนาบนแผ่นดินของฝรั่งเศสนับแต่นั้น รัฐเยอรมันสมัยใหม่ก็เกิดขึ้น

หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ซึ่งเยอรมันเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ฝ่ายพันธมิตรชนะสงครามได้จำกัดและลิดรอนสิทธิเยอรมันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะฝรั่งเศสได้เข้าครอบครองดินแดนบางส่วนของเยอรมัน ทำให้ชาวเยอรมันแค้นใจเป็นอย่างมากรวมตัวกันและเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ สร้างระเบียบวินัยของคนในชาติ เริ่มต้นจากเยาวชน เนื่องจากชาวเยอรมันเป็นคนขยันขันแข็ง มานะอดทน และเป็นนักประดิษฐ์คิดค้น อยู่แล้ว จึงสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว เริ่มจากการสร้างอุตสาหกรรมหนัก ได้แก่ เหมืองแร่ ถลุงเหล็ก สร้างเรือ รถไฟ และรถยนต์ เนื่องจากเยอรมันได้ฝึกฝนช่างฝีมือในการทำงานเป็นอย่างดี จึงทำให้คุณภาพสินค้าเยอรมันเป็นที่รู้จักกันในามน Made in Germany มาเป็นเวลานาน และในช่วงนี้เอง Adolf Hitler ได้ขึ้นมาเป็นผู้นำประเทศ ซึ่งขณะนี้ชาวเยอรมันยังยากจนและว่างงานอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ริเริ่มนำคนมาสร้างถนนซึ่งเป็นเครือข่ายคมนาคมที่สำคัญของเยอรมันที่เรียกว่า “Autobahn” ขึ้นทั่วประเทศ พัฒนาประเทศก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพเรือ จนทำให้ Hitler มีความมั่นใจนำประเทศเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง

ถึงแม้ว่าเยอรมันจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง แต่คุณสมบัติประจำของคนเยอรมันในเรื่องความขยันขันแข็ง อดทน ความมีฝีมือ และเป็นนักประดิษฐ์คิดค้น รวมทั้งความมีระเบียบวินัย จึงทำให้ประเทศเยอรมันสามารถพัฒนาประเทศขึ้นมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำแนวหน้าในปัจจุบัน

๒.๒ บุคคลสำคัญของเยอรมัน

บุคคลสำคัญที่เป็นนักการศาสนา นักปรัชญา นักการศึกษา นักประพันธ์ นักดนตรีชาวเยอรมัน รวมทั้งนักคิดสำคัญด้านอื่น ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้วางรากฐานแนวคิดต่าง ๆ ในการพัฒนาประชากรในชาติให้มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติดี ปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้อง เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญให้ประเทศชาติพัฒนาจนมีความเจริญและมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ จนอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก

นักการศาสนา

มาร์ติน ลูเธอร์

มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) เป็นชาวเยอรมัน เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๔๘๓ ที่เมืองไอส์เลเบน (Eisleben) ถึงแก่กรรมเมื่อปี ค.ศ. ๑๕๔๖ ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากวัด ต่อมาได้เข้ามหาวิทยาลัยเมื่อจบแล้วได้ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยวิทเทินเบิร์ก ขณะนั้นคริสต์ศาสนาประสบกับความเสื่อมศรัทธา เนื่องจากการแสวงหาทรัพย์สินและอำนาจของนักบวช การประพฤติปฏิบัติผิดวินัย ไม่มีความรู้ทางศาสนาอย่างแท้จริง ลูเธอร์จึงต่อต้านศาสนาและสร้างผลงานเพื่อเผยแพร่ความคิดของคนอย่างต่อเนืองจนถูกขับไล่จากสันตะปาปา ลูเธอร์จึงแปลพระคัมภีร์ใหม่ออกมาเป็นภาษาเยอรมัน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการปฏิรูปศาสนา การศึกษา ต่อมาจึงมีผู้เรียกว่า “ลัทธิลูเธอร์น” และเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “โปรเตสแตนต์” (Protestants)

นิกายลูเธอร์ (Lutheranism)

เป็นนิกายโปรเตสแตนต์สาขาหนึ่งที่ปฏิบัติตามแนวทางของมาร์ติน ลูเธอร์ นิกายนี้แพร่หลายไปในยุโรปภาคเหนือ ในสแกนดิเนเวีย ทำให้เกิดการปฏิรูปในนอร์เวย์ เดนมาร์ก สวีเดน พวกเจ้าผู้ครองแคว้น และ กษัตริย์ถือโอกาสสร้างอำนาจและความมั่งคั่งเป็นอิสระจากวัดคาทอลิก ทั้งยังเป็นผลให้เกิดลัทธิชาตินิยมโดยทั่วไปด้วย ส่วนความเห็นในเรื่องการ ปฏิรูปการศึกษาของลูเธอร์ปรากฏดังนี้

๑. รัฐพึงจัดตั้งโรงเรียนตามท้องที่ต่างๆ เพื่อเด็กจะได้ศึกษาเล่าเรียน เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นประโยชน์ต่อรัฐและศาสนา รัฐพึงออกกฎหมายบังคับให้พ่อแม่ส่งบุตรหลานของตนเข้าโรงเรียนชั้นประถมหรือภาคบังคับ เพื่อจะได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานในอันที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพ

๒. ควรเรียนภาษาโบราณเพราะเป็นประโยชน์ต่อศาสนา และจะทำให้เข้าใจคัมภีร์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แม้ว่าคนที่ไม่เรียนทางศาสนา การศึกษาก็จะให้ประโยชน์ในทางอื่น คือ ทำให้เป็นคนฉลาดมีความรอบรู้มากขึ้น

๓. ควรจัดให้มีห้องสมุดประชาชนตามเมืองใหญ่ๆ ทั่วไป เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้บริการ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง ควรมีหนังสือคัมภีร์ที่เป็นภาษาละติน กรีก ฮีบรู และเยอรมัน ตลอดจนหนังสือที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านภาษาและกวีนิพนธ์ของกวีโบราณ หนังสือวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ทั่วไป ประวัติศาสตร์ และพงศาวดารต่างๆ ทั้งนี้ ลูเธอร์เห็นว่าการศึกษาคควรเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรง เพราะรัฐมิใช่จะสร้างแต่ถนนหนทาง เศรษฐกิจ การทหาร ฯลฯ เพียงอย่างเดียว แต่รัฐจะต้องสร้างคนให้มีความรู้ ฉลาดหลักแหลม รู้จักรักเกียรติยศ ไม่ควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของบิดามารดาเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจาก

- ๓.๑ บิดามารดาส่วนใหญ่ไม่ค่อยเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาของบุตร
- ๓.๒ บิดามารดาส่วนใหญ่สอนบุตรไม่เป็น หรือไม่มีความรู้ด้านวิชาการที่จะอบรมสั่งสอนบุตร
- ๓.๓ บิดามารดาบางคนอยากจะสั่งสอนบุตร แต่ไม่มีเวลาพอ และโอกาสไม่อำนวยเสมอไป และไม่มีเงินจ้างครูสอนพิเศษ จึงถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การศึกษแก่บุตรธิดา ลูเธอร์เห็นว่า “ครูที่มีความตั้งใจและเพียรพยายามสอนลูกศิษย์ให้ได้ดีนั้น ไม่มีโอกาสร่ำรวยได้เลย แต่อาชีพครูถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ มีเกียรติเป็นที่สองรองจากพระศาสนา” สำหรับการเรียนการสอน ลูเธอร์เห็นว่า ในชั้นต้นหรือชั้นเด็กเล็ก ควรให้อ่านคัมภีร์ให้มาก โรงเรียนที่ไม่มีคัมภีร์เลยนั้น ลูเธอร์กล่าวว่า “เท่ากับเป็นการเปิดทางให้เด็กเดินไปสู่นรก” นอกจากคัมภีร์แล้ว ควรสอนให้เด็กเรียนรู้เรื่องภาษาให้มาก ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เด็กมีความเข้าใจคัมภีร์ได้แตกฉานยิ่งขึ้น และยิ่งจะช่วยทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองอีกด้วย

วิธีการเรียนการสอนภาษานั้น ลูเธอร์มีความเห็นว่า ควรสอนให้เด็กพูดดีกว่าสอนให้ท่องจำหลักไวยากรณ์ การเรียนภาษกรีก หรือภาษาละติน แม้จะจำเป็นต้องเรียนรู้หลักไวยากรณ์มาก แต่ก็ควรสอนให้พูดเป็นเสียก่อน จะช่วยให้เข้าใจหลักไวยากรณ์เร็วขึ้น ทั้งนี้เพราะว่า ธรรมชาติของมนุษย์นั้นต้องพูดให้ได้เสียก่อน ไม่จำเป็นว่าจะต้องถูกหลักไวยากรณ์หรือไม่ ลูเธอร์ให้ความสำคัญของการศึกษาตามธรรมชาติว่าเป็นหนทางที่จะช่วยให้เข้าถึงพระเจ้า วิชาที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือวิชาประวัติศาสตร์ ลูเธอร์

เห็นว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าไปใกล้พระเจ้า
เป็นเจ้าของได้สะดวกขึ้น

ส่วนวิชาอื่น ๆ ก็ควรให้เด็กเรียนทุกวัน เช่น ดนตรี คำนวณ
พลศึกษา วิชาเหล่านี้จะช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิด ได้ออกกำลังกาย ทำให้
สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์และเป็นการป้องกันมิให้เด็กเที่ยวเตร่ไปในทางชั่ว

แนวความคิดในเรื่องการศึกษาของลูเธอร์ นับว่าก้าวหน้ามาก
กว่าคนอื่น ๆ ในยุคนั้น แต่มีน้อยคนที่จะเข้าใจความคิดของเขา ประกอบ
กับสภาพของบ้านเมืองในเวลานั้นกำลังสับสนวุ่นวายด้วยสงครามศาสนา
การศึกษาตกอยู่ในความควบคุมดูแลของโบสถ์เป็นส่วนใหญ่ พลเมืองก็
ไม่สนใจเรียนหนังสือ เพราะตำราเรียนก็ยังมีน้อยมาก ที่มีส่วนใหญ่ก็เป็น
ภาษาละตินและภาษากรีกซึ่งยากแก่การอ่าน นอกจากพวกที่ต้องการจะ
เป็นนักการเมือง นักการศึกษานักปรัชญา และนักบวชเท่านั้นที่รู้ภาษาเหล่านี้
ต่อมารัฐได้ให้ความสนใจต่อการศึกษาของบุตรธิดามากขึ้น จึงมีการสร้าง
โรงเรียนและจัดให้มีการเรียนการสอนตามแนวคิดของลูเธอร์ คือมีการ
สอนด้วยภาษาพื้นเมืองกับศาสนา โดยมีพระเป็นผู้สอน ความเจริญทาง
ด้านการศึกษาจึงขยายตัวกว้างขวางออกไปทั่วยุโรปอย่างรวดเร็ว

นักปรัชญา

อิมมานูเอล คานท์

อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี
ค.ศ. ๑๗๒๔ - ๑๘๐๔ เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมันที่เป็นต้นคิดทางจิตวาท
แบบวิเคราะห์ เยอรมัน ซึ่งถือว่าเป็นต้นคิดทางจิตวาทแบบวิเคราะห์
งานเขียนที่สำคัญคือ Critique of Pure Reason ว่าด้วยปรัชญาบริสุทธิ์
Critique of Practical ว่าด้วยจริยธรรมและศาสนธรรม และ The

Critique of Judgment พยายามเชื่อมทั้งสองนี้เข้าด้วยกันโดยอาศัยสุนทรียะเป็นสื่อ

นอกจากคานท์จะเป็นนักปรัชญาแล้วยังเป็นทั้งนักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นักฟิสิกส์ ศิลปิน และเป็นผู้ริเริ่มคิดทฤษฎีสุนทรียะ

ผลงานที่สำคัญของคานท์ ได้แก่ หนังสือเรื่อง The Critique of Pure Reason เป็นหนังสือที่มีการบรรยายชั้นครู มีใจความว่าโครงสร้างของจิตมนุษย์ควรจะเป็นเช่นไร หลักสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ทฤษฎีแนวตั้งหายไป

แนวความคิดของคานท์

คานท์ไม่ได้ย้ายคณิตศาสตร์มาสู่ปรัชญา แต่เป็นการย้ายจากคณิตศาสตร์ไปสู่วิชาฟิสิกส์ ดังที่คานท์เองถึงกับตัวนสรูปไว้ว่า “วิธีการทางเมตาฟิสิกส์ที่แท้โดยพื้นฐานแล้วก็เป็นสิ่งเดียวกันกับวิธีการของนิเวศน์

ยถาภูตวาที (Realist)

พวกนี้ไม่รับทัศนะของคานท์ ที่ว่าความรู้เรื่องโลกภายนอกขึ้นอยู่กับรับรู้ของพวกนี้ว่าโลกภายนอกมีได้เป็นไปดังที่เราต้องการให้เป็น หากเป็นไปเองตามสภาพของมัน (ยถาภูต) แต่คานท์ เห็นว่าสาระแห่งความรู้ อยู่ที่ว่า หาความหมายและกฎเกณฑ์ให้ได้จากสิ่งต่างๆ ซึ่งอายัตนะรับรู้มา การสอนไม่ใช่เป็นการเอาข้อเท็จจริงต่างๆ หยิบยื่นไปให้ศิษย์ หากควรเป็นการช่วยศิษย์ให้หาความหมายและกฎเกณฑ์ได้จากข้อเท็จจริงนั้น ๆ

อนุภูตวาที (Pragmatist)

พวกนี้มีได้ถือว่าจิตเป็นเพียงตัวรับรู้ความรู้เท่านั้น หากเป็นตัวการที่เสาะแสวงหาความรู้ด้วย จิตมิได้อยู่ฝ่ายหนึ่งและโลกภายนอกอีกฝ่ายหนึ่ง โลกนั้นเป็นเท่าที่จิตรับรู้ แต่ความจริงก็มีได้อยู่เท่าที่จิตรับรู้

เท่านั้น ส่วนความรู้ของมนุษย์รับมาจากสิ่งแวดล้อมนั้น ถ้านำมาประยุกต์ใช้ได้ก็นับว่าเป็นความจริง

สุนทรียศาสตร์

สุนทรียศาสตร์คือการศึกษาคุณค่าในแง่ของความงาม ซึ่งออกจะตกลงกันได้ยาก เพราะเป็นเรื่องนานาจิตตัง และเป็นเรื่องอัตนัยหญิงสาวคนหนึ่ง บางคนอาจจะว่าสวย อีกคนอาจว่าน่าเกลียด ใครเล่าชี้ขาดได้ เว้นแต่เราจะเชื่อว่าเรามีมาตรฐาน

ทฤษฎีต่าง ๆ ของคานท์

ทฤษฎีจริยศาสตร์ที่ได้แย่งความคิด : เขาไม่ได้เสนอชื่อสำหรับเรียกหลักจริยศาสตร์ของเขา คนจึงนิยมเรียกต่อว่า หลักจริยศาสตร์ของคานท์ ตามชื่อของเขา

นักการศึกษา

โยฮัน ฟรีดริค แฮร์บาร์ต

โยฮัน ฟรีดริค แฮร์บาร์ต (Johann Friedrich Herbart) เกิดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ค.ศ.๑๗๗๖ ที่เมืองโอลเดนเบิร์ก (Oldenberg) ประเทศเยอรมนี ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ค.ศ.๑๘๔๑ ที่เมืองเกิตติงเกน (Goettingen) เขาเป็นนักการศึกษา นักจิตวิทยา และเป็นครูผู้สนใจปัญหาที่เปสตาลอสซีทิ้งเอาไว้ และได้สร้างเสริมต่อด้วยความคิดด้านจิตวิทยาการศึกษา เป็นผู้คิดค้นหลักการสอน ๕ ขั้น ทำให้การสอนมีระเบียบแบบแผนซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก การเรียน การสอนวิธีต่างๆ ในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่นักศึกษารุ่นใหม่ได้ปรับปรุงมาจากแนวความคิดของนักการศึกษาผู้นี้แทบทั้งสิ้น การเรียนการสอนโดยเฉพาะเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทยได้นำเอาหลักการสอนทั้ง ๕ ขั้นของแฮร์บาร์ตเข้ามาดัดแปลงแก้ไขใช้ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดทางการศึกษาของแฮร์บาร์ตมีดังนี้

๑. จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือการสร้างอุปนิสัยและคุณธรรมทางสังคม เพื่อให้บุคคลมีความสามารถปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของสังคม

๒. ความสนใจของมนุษย์มีหลายด้าน ซึ่งมาจากการที่มนุษย์สัมผัสสิ่งแวดล้อมและมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

๓. ได้นำวรรณคดีและประวัติศาสตร์มาสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

๔. ความรู้บางสาขาวิชาช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและความดีงามแก่บุคคล และมีความเข้าใจที่จะรับผิดชอบต่อสังคม วิธีสอนที่ดีจะช่วยให้วิชาเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เกิดผลดังกล่าวได้อย่างมาก

๕. การสอนที่ดีต้องเริ่มจากความสนใจ และความตั้งใจที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจ

๖. ความสนใจและแผนการเรียนโยงสิ่งใหม่กับประสบการณ์เดิม ซึ่งหัวข้อนี้เป็นหัวใจของวิธีการสอนแบบแฮร์บาร์ต

๗. วิธีการสอนทั้ง ๕ ขั้น ของแฮร์บาร์ต เริ่มแรกมีเพียง ๔ ขั้น แต่ศิษย์ของเขาเพิ่มเป็น ๕ ขั้น ได้แก่

ก. ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นขั้นตอนการวางขอบเขตของจิตใจเด็กให้พร้อมที่จะได้รับความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ช่วยให้เด็กสนใจสิ่งที่เรียน

ข. ขั้นสอน (Presentation) เป็นขั้นที่ให้ความรู้ใหม่ โดยอธิบายข้อความและสิ่งที่ต้องเรียนรู้อีกใหม่

ค. ชั้นเปรียบเทียบ (Comparison) เป็นชั้นเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่า และชี้ให้เห็นความแตกต่างและความเหมือนระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่า

ง. ชั้นสรุป (Conclusion) เป็นชั้นสร้างกฎเกณฑ์หรือให้ค่านิยามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้วและย่อเรื่องให้สั้นเพื่อสะดวกในการเข้าใจและจดจำ

จ. ชั้นใช้ (Application) เป็นชั้นทดสอบความเข้าใจในหลักต่างๆ ที่เรียนมาแล้ว โดยการนำหลักเกณฑ์เหล่านั้นมาใช้

สำหรับทฤษฎีด้านจริยศึกษาของแฮร์บาร์ต แฮร์บาร์ตกล่าวว่า ความมุ่งหมายอันสูงสุดของการสอนจริยศึกษา คือการสร้างอุปนิสัยอันดีงามเพื่อให้เป็นคนดี มากกว่าที่จะสร้างเสริมให้เด็กมีความรู้ทางวิชาการเพียงสถานเดียว วิธีที่จะนำไปสู่ผลคือการเป็นคนดีนี้ จะต้องให้การอบรมให้เด็กมีความรู้รอบตัว ทั้งเรื่องธรรมชาติและสภาพสังคม ครูผู้สอนจะต้องตระหนักเสมอว่า การสอนเรื่องธรรมชาติและเรื่องสังคมนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างอุปนิสัยที่ดีงามให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก สำหรับโรงเรียนนั้นมีหน้าที่สำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวกับมนุษยธรรม (Humanistic Studies) เพราะเรื่องเหล่านี้จะช่วยสร้างอุปนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก วิชาที่เกี่ยวกับคุณธรรม หมายถึงวิชาของพวกลัทธิมนุษยธรรม (Humanistic Realism)

๒. ต้องให้การอบรมแก่เด็กให้คุ้นเคยกับความคิดที่ดีงาม ให้คิดในทางที่ชอบธรรมเพื่อเป็นหลักให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติต่อไป การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กนั้นเกิดจากความคิด ดังนั้นถ้าเด็กคิดในทางที่ดีก็จะประพฤติดี คิดในทางชั่วก็จะประพฤติชั่ว

แอร์บาร์ตได้วางระเบียบความคิดสำหรับฝึกหัดเด็กให้รู้จักคิดในทางที่ดีไว้ ๒ ชั้น กล่าวคือ

๑. ความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพภายใน (Inner Freedom) คือ ต้องฝึกอบรมเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เขาเห็นว่าเป็นสิ่งดี เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า เขามีเสรีภาพในการคิด หากความคิดของเด็กที่เขาเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วนั้น เป็นสิ่งไม่ดีไม่งาม ครูไม่ควรห้ามปรามเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสั่งสอนอบรมและอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น ไม่ถูก ไม่ดี ไม่งามอย่างไร และควรประพฤติปฏิบัติอย่างไรด้วย

๒. เมื่อเห็นว่าสิ่งที่เด็กประพฤติปฏิบัตินั้นถูกต้องเป็นไปในทางที่ถูกที่ควรแล้ว ครูจะต้องอบรมสั่งสอนและหาทางกระตุ้นให้เด็กประพฤติปฏิบัติ หรือกระทำสิ่งนั้นด้วยความตั้งอกตั้งใจจนสุดความสามารถ

การจัดระเบียบความคิดดังกล่าวนี้ แอร์บาร์ตถือว่าเป็นความเจริญของจิตใจ ในทางพุทธิศึกษาก็ดี ทางจริยศึกษาก็ดี แอร์บาร์ตเห็นว่าย่อมมีความมุ่งหมายที่จะสร้างความเป็นระเบียบของความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้มีอำนาจมากกว่าความคิดส่วนอื่น ๆ การที่จะให้ระเบียบของความคิดอย่างใดมีอำนาจสูงนั้น จะต้องให้ความคิดส่วนนั้นมีปริมาณกว้างขวาง และมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ความแตกต่างระหว่างพุทธิศึกษากับจริยศึกษานั้น อยู่ที่ความแตกต่างระหว่างความสามารถหรือคุณภาพของความคิด เช่นความคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ ย่อมมีส่วนช่วยส่งเสริมความประพฤติและอุปนิสัยใจคอของคนได้ดีเกี่ยวกับวิชาเรขาคณิต เป็นต้น

ฟรีดริค เฟอebel

ฟรีดริค เฟอebel (Friedrich Froebel) เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ค.ศ. ๑๗๙๒ ที่เมืองโอเบอร์ไวส์บาค (Oberweissbach) แคว้นตุริงเยีย (Thuringia) เป็นนักการศึกษาผู้ริเริ่มโรงเรียนอนุบาลเป็นคนแรกของโลก เป็นผู้สืบทอดแนวความคิดทางการศึกษาของ รูสโซ และเปสตาลอสซี เฟอebel เป็นนักปรัชญาการศึกษาที่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเจริญเติบโตของเด็กจึงได้จัดตั้งห้องเรียนให้มีสภาพเหมือนบ้านของเด็ก คิดการ ละครเล่นต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กโดยถุกวิธี ทั้งการ พัฒนาทางสมอง ร่างกาย และจิตใจ

ทฤษฎีทางการศึกษาของเฟอebelมุ่งที่จะอบรมอำนาจที่มีอยู่ แล้วในตัวของเด็กตามธรรมชาติ ตามระยะของความเจริญที่ปรากฏขึ้นใน ตัวของเด็กให้เหมาะสม ทฤษฎีวิวัฒนาการของเฟอebelมีความ สอดคล้องกับการศึกษา ดังนี้

๑. ความรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นที่จะสร้างความ เจริญให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ความรู้ที่ไม่ช่วยให้เกิดสติปัญญาอย่างมีค่า หา ประโยชน์ไม่ได้

๒. ความเจริญของอำนาจฝ่ายต่ำย่อมนำอำนาจฝ่ายสูง เช่น ความ จำยอมทำให้เกิดอำนาจแห่งการตัดสินใจ ดังนั้น การฝึกความจำจะต้องมี ความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดอำนาจแห่งการตัดสินใจขึ้น การฝึกให้เด็กจำ อย่างเดียวไม่ก่อประโยชน์แต่อย่างใด ผู้ที่จำอย่างเดียวไม่ผิดกับ ปทานุกรมที่เดินได้ (Walking Dictionary) และปัญญาที่ปราศจากการ พินิจพิจารณา ก็ไม่มีอะไรดีไปกว่าคนโง่เขลา

๓. อำนาจภายในของเด็ก จะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมให้เจริญ ขึ้นโดยได้สัดส่วนกันอย่างเหมาะสม ไม่ควรอบรมเพียงด้านใดด้านหนึ่ง

อย่างเดียว เช่น การออกกำลังกาย มีใช้ออกกำลังเฉพาะแขนอย่างเดียว แต่ส่วนอื่นๆ ของร่างกายกลับอยู่เฉยๆ อย่างนี้ร่างกายก็หาเจริญเติบโตขึ้นอย่างเหมาะสมไม่

๔. ความเจริญที่แท้จริง จะต้องเกิดจากการพัฒนาอำนาจภายในร่างกายตนเอง (Self-motived Development) มิใช่เกิดจากการบังคับจากภายนอก เช่นถ้าเราบังคับให้เด็กเรียนหนังสือ เด็กอาจจะเรียนได้ แต่ความเจริญทางด้านสติปัญญาอาจจะไม่เกิดขึ้นเลย

การที่เฟรเดอเบลถือความสำคัญอยู่ที่ตัวเด็ก ความเป็นตัวของตัวเองในเด็ก และการปล่อยให้เด็กเรียนรู้โดยอาศัยกิจกรรมนี้ ได้กลายมาเป็นรากฐานสำคัญของระบบการศึกษาที่ถือว่าตัวเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Child Centered) หรือถือว่าเด็กเป็นคนสำคัญในการเรียนการสอน ทฤษฎีการศึกษาของเฟรเดอเบลเป็นหลักการศึกษาโดยทั่วๆ ไปที่เกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กเล็กและเด็กวัยรุ่น และเป็นหลักจิตวิทยาเชิงปฏิบัติ (Activist Psychology) หากแต่เฟรเดอเบลมิได้ชักจูงให้เด็กออกห่างจากสังคมเหมือนรูสโซ แต่กลับใช้แรงจูงใจให้เด็กอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ (Group Motives) ทำงานเป็นกลุ่ม มีความสามัคคีกัน ซึ่งเท่ากับช่วยเสริมทฤษฎีของรูสโซให้สมบูรณ์ขึ้นนั่นเอง

โรงเรียนอนุบาลนั้น ในภาษาอังกฤษมีคำใช้อยู่ ๒ คำ คือ Infant School กับ Kindergarten สำหรับคำแรกนั้น ปรากฏตามประวัติว่า บาทหลวงชาวฝรั่งเศสเป็นผู้ริเริ่มจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.๑๗๖๙ และในอังกฤษเริ่มมีโรงเรียนประเภทนี้ราวปี ค.ศ.๑๗๙๙ แต่เป็นเพียงรับเด็กเล็กมาสอนเท่านั้น ยังไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่แน่นอน ส่วนที่เฟรเดอเบลจัดขึ้นโดยเรียกชื่อว่า Kindergarten นั้น เขาจัดตามทฤษฎีการศึกษา มี

วิธีการสอนและความมุ่งหมายที่แน่นอน จึงได้รับความนิยอย่างกว้างขวางในศตวรรษต่อมา

โวล์ฟกัง โคลเลอร์

โวล์ฟกัง โคลเลอร์ (Wolfgang Kohler) เกิดที่เมือง Revel, Estonia เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ค.ศ.๑๘๘๗ จบการศึกษาด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยเมือง Tuebingen และจากเมืองบอนน์ เป็นนักจิตวิทยาการศึกษาผู้มีชื่อเสียงโด่งดังอีกท่านหนึ่งในฐานะผู้ก่อตั้งจิตวิทยา “กลุ่มเกสตัลท์” (Gestalt Psychology) ร่วมกับคณะอีก ๒ ท่าน และยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของสัตว์อีกด้วย งานค้นคว้าและวิจัยของท่านผู้นี้ได้รับความนิยและกล่าวอ้างอิงถึงอย่างกว้างขวาง ทั้งยังมีส่วนช่วยให้การศึกษาด้านจิตวิทยา โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ประสบผลสำเร็จอย่างชื่นชมในศตวรรษที่ ๒๐ นอกจากทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์แล้ว ทฤษฎีของกลุ่มเกสตัลท์นี้เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนและการศึกษามากที่สุด

กฎการเรียนรู้ของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์

โคลเลอร์และคณะ ได้เสนอกฎของการเรียนรู้ไว้หลายข้อด้วยกันที่สำคัญดังนี้

๑. กฎแห่งความเที่ยงตรง (The Law of Pragnanz)
๒. กฎแห่งความคล้ายคลึง (The Law of Similarity)
๓. กฎแห่งความใกล้ชิด (The Law of Proximity)
๔. กฎแห่งการปิด (The Law of Closure)

จิตวิทยาากลุ่มนี้เกสตัลท์มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันมาก ไม่แพ้แนวความคิดของนักจิตวิทยาากลุ่มอื่นๆ กลุ่มเกสตัลท์ได้ย้ำในเรื่อง การรับรู้ (Perception) เป็นอย่างมาก ปัจจุบันนี้ถือว่าการรับรู้มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ (Learning) คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการรับรู้ การรับรู้จึงเป็นเสมือนบันไดขั้นแรกของการเรียนรู้ และการรับรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดการหยั่งรู้ (Insight) เสียก่อน ในการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญของส่วนต่างๆ ที่ประกอบบทเรียนด้วยการสร้างสถานการณ์หรือปัญหาขึ้นมา ให้ผู้เรียนมีโอกาสรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ มาแก้ปัญหา มิใช่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมประสบการณ์ให้นักเรียนเสียเอง เช่น บอกคำตอบให้นักเรียนจดจำ เป็นต้น

๒.๓ บทเรียนจากประวัติศาสตร์เพื่อการพัฒนา

เยอรมันฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วหลังแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ เยอรมัน เป็นประเทศเดียวที่แพ้สงครามโลกถึง ๒ ครั้ง แต่สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้เร็วที่สุดทั้งสองครั้ง ประสบการณ์จากการล่มสลายของประเทศ การแพ้สงครามโลกถึงสองครั้งของเยอรมันทำให้คนเยอรมันมีประสบการณ์สูงสุดในการสร้างประเทศจากกองอิฐหัก นำของเก่ามาใช้ สร้างประเทศขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว คนทั่วไปยังสงสัยว่าเป็นไปได้อย่างไร ทำไมเยอรมันจึงฟื้นฟูได้รวดเร็วเหลือเกิน อันนี้ก็ต้องบอกว่า คนเยอรมันทุกคนมีคุณภาพโดยเฉลี่ยสูง เมื่อรวมพลังทำอะไรขึ้นมา ก็ทำได้สำเร็จโดยเร็ว หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประชาชนได้รับการกดขี่จากประเทศชนะสงคราม จึงทำให้เกิดการรวมพลังความเป็นชาตินิยมขึ้น

คุณฉีกษณะและกระบวนกรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเยอรมัน

สร้างกฎเกณฑ์และระเบียบวินัยขึ้นในชาติและมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีการพัฒนาการศึกษาอาชีพต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนเกิดมีนักวิจัยนักประดิษฐ์คิดค้น รวมทั้งช่างฝีมือที่ทำงานตามมาตรฐานมากมาย เมื่อ Adolf Hitler มีอำนาจขึ้นมาเป็นผู้นำที่สามารถรวบรวมจิตใจคนเยอรมันได้ ไม่กี่ปีเยอรมันก็พลิกฟื้น ฟื้นฟูบ้านเมืองของตัวเองได้รวดเร็วราวอัศจรรย์ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ เยอรมันเจริญก้าวหน้ากว่าประเทศยุโรปทุกประเทศ ด้านการทหารก็พัฒนาอาวุธได้ล้ำหน้าทุกประเทศ เกือบจะคิดระเบิดปรมาณูได้แต่ถูกระงับเสียก่อน อุตสาหกรรมเยอรมันพัฒนาเป็นใหญ่ยิ่งข้ามประเทศ พัฒนาชิปนาอูท เครื่องบินไอพ่น ที่ยังไม่มีใครรู้จัก โจมตีกรุงลอนดอนด้วยจรวด V๑, V๒ สร้างความงุนงงแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกาและรัสเซีย ซึ่งในขณะนั้นรู้จักแต่เครื่องบินใบพัด

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (Infrastructure)

หลังจากแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ อเมริกาเข้ามาช่วยอัมชูเยอรมันและญี่ปุ่น เยอรมันก็ฟื้นตัวเร็วมากด้วยโครงการ MARSHAL PLAN เพียงแค่ไม่กี่ปีหลังตั้งประเทศใหม่ เป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Federation Republic of Germany) เยอรมันฟื้นฟูประเทศได้มั่นคงตั้งแต่ปี ๑๙๕๓ เป็นต้นมา และก็พัฒนามาตลอดไม่หยุดยั้ง จนปัจจุบันปี ๒๐๐๕ ทั้งนี้ เพราะความเป็นชนชาติที่มีระเบียบวินัยเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์คิดค้น และมีฝีมือชั้นยอด

การที่เยอรมันแพ้สงครามถึง ๒ ครั้ง คนเยอรมันปัจจุบันจึงเข็ดขยาดสงคราม เลิกคิดทำสงครามเช่นที่แล้วมา และหันมาพัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมการศึกษา พัฒนาทุกอย่างก้าวหน้าไปมาก จากประสบการณ์

การฟ่ายแพ้สงคราม บ้านเมืองถล่มทลาย ต้องสร้างขึ้นใหม่ ชาวเยอรมันจึงมีประสบการณ์ยิ่งยวดมากกว่าชาติใด ๆ คิดค้นและพัฒนาได้ถูกทาง ก้าวหน้ากว่าใคร ความคิดริเริ่มในการสร้าง ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และโทรคมนาคม ด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ เนื่องจากการสร้างโครงสร้างชั้นพื้นฐานที่ดีถึงดีมาก ความเจริญของสังคมก็ตามมาได้เร็ว เช่น บ้าน อาคาร โรงเรียน โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรมแพร่ขยายไปทั่วประเทศ เยอรมันแผ่กระจายความเจริญไปทั่ว ไม่ให้ความเจริญกระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองเท่านั้น บางชุมชนแถบชานเมืองเจริญกว่าในเมืองด้วยซ้ำไป ทุกเมืองมีสวนสาธารณะ โรงเรียน โรงพยาบาลประจำเขต ไฟฟ้า น้ำประปา น้ำร้อน น้ำเย็น พรั่งพร้อม สวนกีฬา สระว่ายน้ำ มีมากมาย แทบไม่น่าเชื่อว่ารัฐของเขาสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนอย่างดียิ่ง วัสดุที่ใช้ก่อสร้าง

ก็มีคุณภาพ เพราะคนของเขามีคุณภาพ การบำบัดน้ำเสียมีทั่วไปตั้งแต่ หมู่บ้านจนถึงเมืองใหญ่ ตามหมู่บ้านเล็ก ๆ ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบ ธรรมชาติ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก

พัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การฟื้นฟูประเทศที่ล่มสลาย สอนให้คนเยอรมันคิดถึงการ ก่อสร้างประเทศใหม่ เรียนรู้ว่าต้องแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างชั้นพื้นฐาน อย่างไรบ้าง การสร้างบ้านแปลงเมืองแก้ไขให้ดีกว่าเก่าจะต้องทำอย่างไร ประสบการณ์เหล่านี้คนเยอรมันพัฒนาเป็นทฤษฎีสอนคนรุ่นหลังเพื่อแก้ไข สิ่งผิดพลาดในอดีต ปรับปรุงให้ดีขึ้นจนเกิดเป็นวิชาพัฒนาสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์นิยม คนเยอรมันสร้างอาคาร ปราสาท ราชวัง โบสถ์ที่ถูก ทำลายในสงครามขึ้นมาใหม่แต่อนุรักษ์ตามแบบเก่า ดูเป็นเมืองโบราณ บาง

เมืองดูเหมือนในเทพนิยาย นักท่องเที่ยวทั้งหลายชื่นชอบวัฒนธรรมเดิมแบบโบราณ จึงหลงไหลมาท่องเที่ยวดูปราสาทเก่า วังเก่า เมืองเก่า โบสถ์เก่า เหล่านี้ สร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวอย่างมหาศาล

แม้ว่าเยอรมันจะเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยังรักษาธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้เป็นอย่างดี เกิดจากการวางผังเมืองไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยผู้มีความรู้ได้แก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น สร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่าทุกที่ทุกแห่ง เราจึงเห็นได้ว่าการวางผังเมืองย่านอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา เหมือนแร่ ป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ ถนน สนามบิน สวนสาธารณะ ทางรถไฟ รถใต้ดิน รถลอยฟ้า และทางจักรยาน วางแผนไว้ดีเยี่ยม การฟื้นฟูประเทศจากการพังทลายของบ้านเมืองโดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เริ่มจากการบูรณะ

ประเทศจากซากปรักหักพังของอาคารบ้านเรือนต่างๆ เรียกว่า สร้างประเทศขึ้นใหม่จากกองอิฐหัก เยอรมันใช้วิธี recycle ย่อยสลายอิฐหักเอามาใช้ใหม่ แยกปูน ทราช และเหล็กไปคนละทาง ปูนทราชย่อยสลายให้เป็นทราชหยาบนำมาใช้ใหม่ เหล็กก็นำไปหลอมมาใช้ใหม่ ไม่มีกองอิฐหักรกรสชาติ ที่เห็นกองอิฐหักในปัจจุบันก็คือ กำลังจะ recycle ใหม่ จากการทุบถนนเก่าทิ้ง recycle เอาของเก่ามาใช้หมุนเวียน ขยะอย่างอื่นก็นำไป recycle มาใช้กันได้อีก ที่ใช้ไม่ได้จึงเอาไปเป็นเชื้อเพลิง เศษฝุ่นถ่านหินในหน้าหนาว เขายังเรียงเป็นกำแพง ดูสวยงามตาเป็นระเบียบเรียบร้อย ฟางหญ้าแห้งเป็นอาหารวัว ในหน้าหนาว ก็มีวงกลม มีขนาดเดียวกัน ห่อหุ้มด้วยพลาสติกเก็บรวมเป็นหมูกกลางทุ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดูจะไร้ประโยชน์ คนเยอรมันสามารถคิดและหาวิธีที่จะทำให้เกิดการนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก โดยอาศัยความคิด ความรู้ที่สะสมและถ่ายทอดมาจากผู้รู้ ผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับประเทศ

พัฒนาระบบคมนาคมให้ทันสมัย

การคมนาคมของเยอรมันเชื่อมโยงการไปมาหาสู่ทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา เมื่อเยอรมันผลิตรถยนต์ได้ดี มีถนนที่ดีที่สุดในโลก ประเทศหนึ่ง ถนน AUTOBAHN (เอาโต้บาห์น) Auto แปลว่า รถยนต์ Bahn แปลว่าทาง เป็นถนนพิเศษไม่มีทางตัดกันเป็นสี่แยก ไม่มีไฟเขียวไฟแดง ใช้ระบบทางข้ามหรือทางลอดใต้ถนน เยอรมันสร้าง Autobahn แห่งแรกของโลกในปี ๑๙๒๗ วิ่งระหว่างเมือง Bonn-Koeln (เคิลน์) หรือ โคโลญจ์ ระยะทางประมาณไม่ถึง ๓๐ กิโลเมตร อเมริกาได้เห็นเอาแบบอย่างไปสร้าง Highway ประเทศอื่นในยุโรปก็เอาแบบอย่างไปสร้างต่อ ประเทศไทยก็เอาแบบอย่างมาสร้างทางด่วน Autobahn ของเยอรมัน สร้างเริ่มแรกมี ๒ ช่องทางวิ่ง เดี่ยวนี้มี ๓, ๔ ช่องทางวิ่ง มีอยู่มากมาย ในเยอรมัน การใช้ถนนในเยอรมันไม่ต้องเสียเงินใด ๆ ทั้งสิ้น บน Autobahn ไม่จำกัดความเร็ว ยกเว้นในถ้ำหรือทางโค้งมาก ๆ จะขึ้นป้ายจำกัด

ความเร็วไว้เป็นจุด ๆ ไป Autobahn นี้วิ่งข้ามประเทศที่ติดต่อกับเยอรมัน ทั้ง ๙ ประเทศ เป็นประเทศ E.U. ไม่มีด่านตรวจแล้ว แต่หลายประเทศในยุโรปต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกนั้นก็มียางถนนที่แพงก็แพงมาก มีป้ายบอกทางเป็นสีเหลืองตัวอักษรดำ (Autobahn ป้ายบอกทางเป็นสีฟ้าตัวอักษรขาวทั้งหมด) ป้ายบอกทางมีมากมายเป็นสาระบบ ถ้าดูแผนที่เป็น จะเดินทางได้ง่ายตลอดถึงจุดหมายที่ต้องการ ระบบป้ายของเยอรมันยอดเยี่ยมมาก บอกก่อนเป็นระยะ ๆ หลงได้ยาก ถนนทุกสายของเยอรมันมีเส้นแบ่งกลาง ขอบถนนก็ทำสีขาวช่วยนำทางเมื่อเวลามีหมอกลง มีหลักข้ามทางติดสี่สี่สะท้อนแสง ที่บ้านเราเรียกว่าตาหมาตาแมว ถ้าเป็นทางข้างซ้ายก็จะมัวกลม ๒ อันให้เห็น ถ้าเป็นด้านขวาก็เป็นขีดขยงสูงต่ำ ประมาณ ๒๐ ซม. ให้รู้ว่าเป็นด้านขวา เยอรมันขับรถด้านขวา ก่อนถึงทางแยกมีป้ายเตือนก่อนว่าเลี้ยวซ้ายและขวาก็จะไปทีใด เมื่อถึงทางแยกก็มีป้ายบอกทางอีก บอกเบอร์ของถนนสายต่าง ๆ ไว้ชัดเจน

การคมนาคมทางอากาศคือ ทางเครื่องบิน เมือง Frankfurt/M คือ ชุมทางทางอากาศของเยอรมัน เป็นมาตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ อเมริกากำหนดให้ Frankfurt/M เป็นเมืองท่าอากาศยานหลักของเยอรมัน ห่างไกลจากชายแดนเยอรมันตะวันออกราว ๔๐๐ ก.ม. สมัยนั้นสัมพันธมิตรใช้กรุง Bonn เมืองเล็ก ๆ เป็นเมืองหลวง ห่างจาก Frankfurt/M ๑๗๐ ก.ม. ที่ Bonn ก็มีสนามบินนานาชาติใช้คู่กับโคโลญจ์ เรียกว่า สนามบิน Bonn/Koeln การเดินทางจากเมืองหลวงไปสู่โลก ก็ใช้วิธีขับรถมา Frankfurt/M หรือขึ้นเครื่องบินจาก Bonn/Koeln มาต่อที่ Frankfurt/M ในปัจจุบันเมืองหลวงย้ายกลับไปอยู่ Berlin แต่สนามบิน Berlin ก็จะไม่ขยายใหญ่ จะใช้สนามบินเมือง Leipzig (ไลป์ซิก) แทน Leipzig อยู่ห่างจาก Berlin ๑๗๐ ก.ม. เช่นเดียวกับ Bonn ห่างจาก Frankfurt/M ๑๗๐ ก.ม. เมือง Leipzig เป็นชุมทางรถไฟของเยอรมันในภาคกลาง สถานีรถไฟใหญ่ที่สุดในยุโรปที่ Leipzig เมื่อก่อนมีถึง ๖๐ ขานขลา แต่ปัจจุบันมีไม่ถึงแต่ก็ใหญ่ที่สุดในยุโรป Leipzig จึงเป็นเมืองท่าอากาศยานภาคกลางของเยอรมันรองรับ Berlin และเป็นชุมทางรถไฟของเยอรมัน สถานีรถไฟเมือง Leipzig บูรณะขึ้นมาแบบดั้งเดิม สวยงามมาก เป็น Shopping Center ใหญ่ที่สุดของเมือง Leipzig แต่ว่าสนามบินใหญ่อันดับ ๒ รองจาก Frankfurt/M ของเยอรมัน คือ ที่ Munich ที่สร้างขึ้นใหม่เมื่อประมาณ ๑๐ ปีที่แล้ว มีรูปแบบเหมือนสนามบินสุวรรณภูมิของไทย เพราะคนออกแบบคนเดียวกัน แต่สนามบินสุวรรณภูมิของเราใหญ่กว่าของ Munich การบินไทยของเราบินลงทั้ง ๒ เมือง คือ Frankfurt/M และ Munich Frankfurt/M เป็นเมืองท่าทางธุรกิจ Munich เป็นเมืองท่าทางอากาศของการท่องเที่ยว รัฐ Bayern เป็นจุดศูนย์รวมการท่องเที่ยวนานาชาติ

ของเยอรมัน วิถีชีวิตอันสวยงามตระการตาของเทือกเขา Alp และทุ่งหญ้าเขียวขจี ปราสาทราชวังโบราณ วัฒนธรรม ประเพณีของรัฐ Bayern เป็นแม่เหล็กให้คนทั่วโลกมาเที่ยวรัฐนี้ คนเยอรมันเช่นกัน หลังไหลมาเที่ยวพักผ่อนเช่นกันในรัฐนี้ ชาวรัฐ Bayern อนุรักษ์วัฒนธรรมเก่าแก่ของเขาได้เป็นอย่างดี บ้านที่อยู่อาศัยสร้างแบบ Bayern ดูสวยงามแปลกตา เสาหลักเมืองแบบโบราณของแต่ละเมืองดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศ ทะเลสาบสีเขียวสดใส ลำธาร น้ำใส ป่าไม้नाพรณ เทือกเขา Alp ทุ่งหญ้าบนเขาดึงดูดนักท่องเที่ยวกลับไปเยือนรัฐ Bayern อีก สนามบินนคร Munich อยู่ห่างจากเทือกเขา Alp เพียงแค่ ๖๐-๗๐ ก.ม. ก็ไปถึงได้แล้ว ถนนสาย Romantic Street เริ่มกันจากเมือง Wuerzburg ไปจนถึงเมือง Fuessen ที่มีปราสาท Neuschwanstein ก็เริ่มต้นและจบลงในรัฐนี้ มีบางตอนเข้าไปในรัฐ Baden-Wuerttemberg บ้างก็เป็นส่วนน้อย

สนามบินในรัฐอื่น เมืองอื่น ก็มีทุกรัฐ ทุกแห่งเป็น International Airport ทั้งนี้ สายการบิน Lufthansa ของประเทศ มีเครือข่ายใหญ่ที่สุดในยุโรป เป็นแกนหลักของพันธมิตร Star Alliance ที่การบินไทยก็เป็นสมาชิกเริ่มแรกร่วมอยู่ด้วย กลุ่มพันธมิตรการบิน Star Alliance นี้เป็นกลุ่มธุรกิจการบินใหญ่ที่สุด ทรงอิทธิพลที่สุดของโลก ด้านธุรกิจการบินในขณะนี้ พันธมิตรนี้ครอบคลุมไปถึงเครือข่าย โรงแรมและรถเช่าทั่วโลก สายการบินที่อยู่ในกลุ่มมีมากกว่า ๓๐ สายการบิน ธุรกิจการบินนานาชาติในปัจจุบัน ถ้าไม่มีกลุ่มพันธมิตรร่วมจะอยู่รอดได้ยาก ด้วยปัญหาการตลาด Lufthansa จึงเป็นสายการบินผู้นำของโลก สร้างเครือข่ายพันธมิตรขึ้นมา

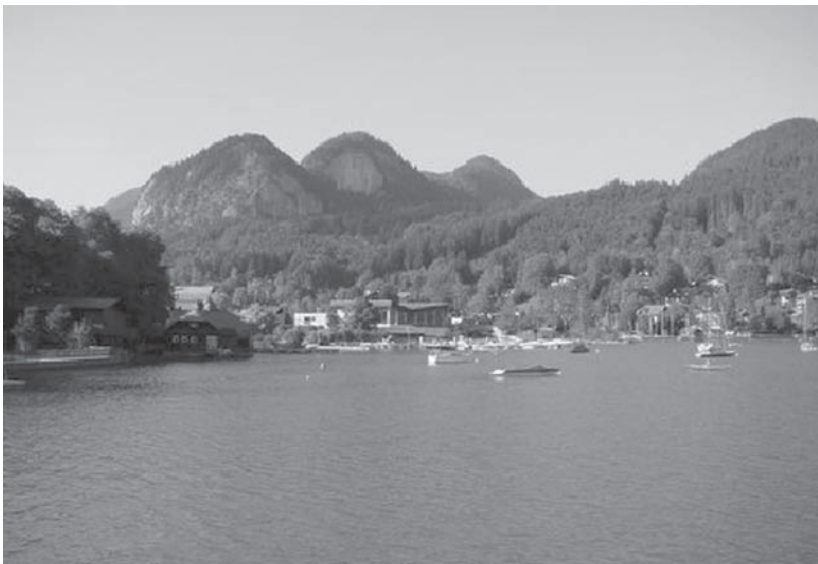
เมื่อ ๓-๔ ปีที่แล้ว สายการบิน Lufthansa สร้างมิติใหม่ของการบิน คือ ร่วมลงทุนกับสนามบิน Munich ใน Terminal ๒ Lufthansa

เข้าหุ้น ๔๐% ของสนามบิน Munich ใน Terminal ๒ ซึ่ง เป็น International Terminal เป็นครั้งแรกในโลกที่สายการบินร่วมมือกับสนามบินทำธุรกิจร่วมกัน โดยทั่วไปสายการบินและสนามบินมักไม่ลงรอยกัน ต่างฝ่ายต่างรักษาผลประโยชน์สูงสุดให้กับฝ่ายตน จึงมีความขัดแย้งโดยตลอดระหว่างสายการบินกับสนามบิน แต่ Lufthansa กลับร่วมมือกับสนามบิน Munich สร้างมิติใหม่ร่วมมือกันสร้างผลกำไร แบ่งปันกัน จัดข้อขัดแย้งระหว่างกันอย่างได้ผล สนามบินหลายแห่งกำลังนำไปเป็นแนวปฏิบัติเช่นกัน ปี ๒๐๐๕ สนามบิน Munich ได้รับเลือกเป็นสนามบินอันดับ ๔ ของโลก ปี ๒๐๐๖ เลื่อนขึ้นเป็นอันดับ ๓ ของโลก

การคมนาคมทางน้ำของเยอรมัน มีการขุดคลองเชื่อมแม่น้ำทุกสายเข้าด้วยกัน ทำประตุน้ำมากมาย สินค้าหนัก ๆ ขนส่งทางน้ำมากกว่า ๒๐ ล้านตันต่อปี ลดการจราจรทางบกได้อย่างมหาศาล แม่น้ำ

ลำคลองไหลตัดผ่านกันเป็นสี่แยกแต่ระดับน้ำไม่เท่ากัน เยอรมันก็ทำสะพานแม่น้ำไหลข้ามแม่น้ำอีกแห่งหนึ่ง และทำประตูน้ำปรับระดับน้ำให้เท่ากัน แล้วจึงปล่อยเรือเข้าออก เยอรมันมีคลองซอยตามแหล่งชายทะเลและแหล่งที่ลุ่มมากที่สุดในโลก เป็นการแก้ปัญหาชลประทานที่ดีที่สุด คลองรังสิตที่มีคลองซอยมากที่สุด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ทรงเอาแบบของเยอรมันมาทำดูก็ได้ผล แม่น้ำต่าง ๆ เช่น แม่น้ำ Rhein (Rhine) ไหลจากเทือกเขา Alp ในสวิส ขึ้นเหนือผ่านเยอรมันทั้งประเทศไปออกมหาสมุทร Atlantic ที่ Rotterdam ฮอลแลนด์ ใช้เป็นแหล่งล่องเรือท่องเที่ยว จัดระเบียบ ๒ ฟากฝั่งให้สวยงามเพื่อการท่องเที่ยว แม่น้ำ Danube กำเนิดในเยอรมันที่ป่าดำหรือ Black forest ไหลจากตะวันตกสู่ตะวันออกจากเยอรมันผ่านเมืองหลวง ๔ ประเทศ คือ กรุง Bratislava ของ Slovak ผ่าน Vienna ของ Austria ผ่าน Budapest ของ

ยังการี และผ่าน Belgrade ของยูโกสลาเวีย ไหลลงสู่ทะเลแดง เรือสินค้าของยุโรปขนาดประมาณ ๒,๐๐๐ ตัน วิ่งในคลองในแม่น้ำที่เชื่อมโยงกันมากในเยอรมันไปได้ตลอดตามเส้นทางดังกล่าว

การคมนาคมทางอากาศ Otto Lillianthal บิดาการบินของเยอรมัน ความสามารถโด่งดังเท่ากับ Brother Wright ของอเมริกา Otto Lillianthal ได้พัฒนาอุตสาหกรรมการบินของเยอรมันก้าวหน้าไปไกล ได้รับการยอมรับนับถือ มีลูกศิษย์มากมาย พัฒนาการบินต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จนศิษย์ผู้หนึ่ง คือ Wernher von Braun พัฒนาเป็นไอพ่น Jet ในตอนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก่อนจะจับสืบทอด von Braun ได้ยอมไปอยู่กับอเมริกา พัฒนาซีปนาอูจ จรวดสู่อวกาศ สูดวงจันทร์ von Braun ชาวเยอรมันเป็นหัวหน้าพัฒนาโครงการจรวดให้อเมริกาก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้ ดาวเทียมต่าง ๆ ของอเมริกา ก็ซื้อจากเยอรมัน เป็นส่วนใหญ่ เครื่องบิน AIR BUS ที่ผลิตในเยอรมันและฝรั่งเศสก็กำลังแข่งหน้า BOING ของอเมริกา ยานเล็ก ๆ เรียกว่า MARS ROVER Professor ของเยอรมันก็สร้างให้ไปวิ่งสำรวจบนดาวอังคาร ความก้าวหน้าด้านการบินมาจากพื้นฐานง่าย ๆ ในการสอนเด็กให้บินเป็นด้วยเครื่องร่อน (เครื่องบินเล็ก ๆ) บังคับด้วยวิทยุ มีทั้งแบบมีเครื่องยนต์ และไม่มีเครื่องยนต์ ขึ้นต่อไปก็คือ การขับเครื่องร่อน ภาษาอังกฤษเรียกว่า Glider ภาษาเยอรมันเรียกว่า Segelflugzeug เป็นเครื่องบินสร้างด้วย Fibreglas เมื่อก่อนสร้างด้วยไม้หรือแผ่นพลาสติก ใช้ก๊ว้น (Winch) เครื่องยนต์ดึงเครื่องร่อนให้บินขึ้นแบบส่งวาวเมื่อถึงลมบนก็ปลดตกวั้นออกจากนักบิน นักบินก็บังคับเครื่องให้บินด้วยลมร้อน (Thermal) ถ้ามีลมร้อนพอก็บินได้ตลอดวันจนค่ำ เรียนการขับเครื่องบินกันตั้งแต่วัยรุ่น เด็กอายุ ๑๖ ปีทั้งชายและหญิง เขาสนับสนุนให้ขับเครื่องบิน

ด้วยเครื่องร่อนนี้ ไม่ต้องเสียค่าเชื้อเพลิง ถูกที่สุด ขึ้นลงได้บนสนามหญ้า สโมสรขับเครื่องร่อนนี้มีราว ๆ ๑,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ เครื่องดิ่งขึ้นใช้ กว้าน หรือ ใช้เครื่องบินเล็กขนาดเครื่องยนต์เดียวลากไปบนท้องฟ้าก็ได้ เยอรมันจึงผลิตนักบินขึ้นพื้นฐานได้มากมาย ขณะนี้มีนักบิน บินด้วย เครื่องร่อนได้หลายแสนคน ต่อไปใครอยากเป็นนักบินก็เข้าเรียนต่อด้วยการขับเครื่องบินขนาดเล็ก แล้วก็ไต่เต้าขึ้นบินเครื่องบินพาณิชย์ หรือ เครื่องบินทหาร นี่ก็คือการให้การศึกษาและวิทยาการกับเยาวชนให้ขับ เครื่องบินเป็น เรียนรู้ภูมิอากาศในห้องเรียน เสาร์ - อาทิตย์ ก็ไปภาคปฏิบัติ ขับเครื่องร่อนได้ ในหน้าหนาวไม่มีลมร้อนจะบินไม่ได้ราว ๕ เดือน เมือง ไทยมีลมร้อนตลอดปี เยอรมันเคยมาสอนบินเครื่องร่อนในเมืองไทย บอกว่าเป็นสวรรค์สำหรับนักบินเครื่องร่อนบินได้ตลอดปีไม่ต้องหยุด เพราะ เราไม่มีหน้าหนาวเช่นยุโรป

การพัฒนาพลังงานทดแทน เยอรมันสอนไว้ตามมหาวิทยาลัยว่า พลังงานจากถ่านหิน น้ำมัน มีวันใช้หมด จึงได้เตรียมการไว้ราว ๓๐ ปี แล้วว่าจะต้องใช้พลังงานธรรมชาติ มาทดแทน เน้นหนักที่พลังแสงแดด และพลังลม ทั่วประเทศเยอรมันจะเห็นกังหันลมขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ ชาวนาเป็นเจ้าของ ลงทุนสร้างกังหันลมใช้เทคโนโลยีทันสมัยทดเกียร์ให้ ใบพัดหมุนช้าแต่ได้พลังงานไฟฟ้า เอาไฟฟ้าขายให้รัฐ เป็นพลังงานสะอาด ไม่เสียเงินใช้ ลมพัดมาใบพัดก็หมุน ส่วนพลังแสงแดดก็ใช้ Solar Energy เป็นแผงรับแสงแดดแปรเป็นความร้อน เป็นไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน เมื่อ คนใช้กันมาก ต้นทุนการผลิตก็ต่ำ ราคาก็ถูกลง ทั้งสองอย่างแพร่หลาย อย่างรวดเร็ว เยอรมันสั่งเลิกใช้ไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ภายใน ๒๐ ปี ก็เหลือเวลาอีก ๑๐ กว่าปี กว่าจะครบ ๒๐ ปีเลิกใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ และ นำกังหันลมกับ Solar Cell มาใช้แทนที่

พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ผลิตภัณฑ์ของเยอรมัน ทั่วโลกยอมรับว่ามีคุณภาพยอดเยี่ยมที่สุด มีการดำเนินงานด้านวิจัยและพัฒนา(R&D)อยู่สม่ำเสมอ มีการประสานงานกันระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ กับภาคอุตสาหกรรม ต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างผสมกลมกลืน อุตสาหกรรมมอบเงินให้มหาวิทยาลัยทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพออกจำหน่าย มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยมากมายที่วิจัยอย่างเดี่ยว ไม่สอนนักศึกษาทำ R&D ให้กับบริษัทอุตสาหกรรมนำไปใช้ในกระบวนการผลิต มีการทดลองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถ้ายังไม่สมบูรณ์แบบเพียงพอก็นำกลับมาให้แก้ไขปรับปรุง จนได้คุณภาพเป็นที่พอใจจึงผลิตออกจำหน่ายไม่ใช่เฉพาะแค่จำหน่ายในเยอรมันแต่จำหน่ายไปทั่วโลก การทำ R&D มีมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยทั้งหมดกว่า ๓๐๐ แห่งทั่วโลก ร่วมมือกับอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อค้นคว้า วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ในเรื่องการบริการไม่สามารถรักษาระดับไว้ได้ เนื่องจากบุคลากรมีอัตราเงินเดือนและค่าแรงแพงมาก

จากการมีระบบการศึกษาที่ดี มีระเบียบแบบแผนงานที่ดี มีวินัยในการทำงาน แผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ได้รับการปฏิบัติไปตามแผน เป้าหมายในการรักษาคุณภาพจึงเป็นไปได้ตามแผนงาน การผลิตสินค้าจึงมีคุณภาพดี แต่เยอรมันก็ยังไม่พอใจ ยังมุ่งมั่นพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยต่าง ๆ อยู่เป็นประจำไม่เคยหยุดเลย ผลิตภัณฑ์ในแต่ละปีพัฒนาดีขึ้นเรื่อย ๆ ตลาดทั่วโลกจึงเชื่อถือและให้ความสนใจใฝ่รอสินค้ารุ่นใหม่ จนกลายเป็นสูตรไปแล้วว่า เมื่อถึงปีใหม่จะมีผลิตภัณฑ์รุ่นใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด เยอรมันถือเป็นระเบียบว่า สินค้าต้องมีคุณภาพดี ขายได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่ง

โฆษณาเป็นหลัก จะมีโฆษณาบ้างก็เพียงเล็กน้อย เยอรมันถือว่า ถ้าจะโฆษณากันมาก ๆ ไปตั้งบริษัทรับทำโฆษณาจะตรงวัตถุประสงค์มากกว่าขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้า สินค้าเยอรมันที่มีชื่อเสียง เช่น เครื่องบิน เรือดำน้ำ รถถัง รถไฟลอยฟ้า รถไฟใต้ดิน รถบรรทุก รถยนต์ จักรยานยนต์ เครื่องกีฬา เครื่องดนตรี เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านทั้งหลาย เครื่องจักร เครื่องยนต์ เสน่ห์สำหรับกล้องจุลทรรศน์ กล้องส่องทางไกล กล้องถ่ายรูป เคมีภัณฑ์ ยารักษาโรค อุปกรณ์การศึกษา สินค้าอาหาร เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องหนัง เครื่องเขียน นาฬิกา และเครื่องมือแพทย์

ความที่เยอรมันมีจุดยืนในเรื่องการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ เยอรมันจึงเคารพนับถือผู้ที่มีจุดยืนร่วมกัน ถ้าประเทศใดผลิตสินค้ามีคุณภาพ เยอรมันก็ให้ความนับถือยกย่องเช่นกัน ผลิตภัณฑ์คุณภาพดีของต่างชาติประสบความสำเร็จด้วยดีในตลาดประเทศเยอรมัน

บทที่ ๓

กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเด่น ๆ ของคนเยอรมัน

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนเยอรมันเป็นกระบวนการผสมผสานกัน ซึ่งประกอบด้วยการศึกษา สถาบันครอบครัว ศาสนา ชุมชน และสื่อสารมวลชน ฯลฯ โดยทุกส่วนจะทำหน้าที่ด้วยสำนึกและความรับผิดชอบโดยไม่มีกฎหมายบังคับ ทั้งนี้เพราะเป็นหลักปฏิบัติที่กระทำกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

๓.๑ ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

๓.๑.๑ การศึกษา

รัฐบาลมุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เพื่อสร้างพลเมืองที่ชาญฉลาดและมีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป ความเจริญที่เป็นส่วนรวมของเยอรมัน เกิดจากการวางแผนการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับ

คุณลักษณะของเด็กเล็กตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย

สองพี่น้องตระกูล Humboldt ผู้พี่น้องปรัชญา นักภาษาศาสตร์ และรัฐบุรุษ Alexander von Humboldt (๑๗๖๙-๑๘๕๙) นักวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ผู้น้องโต่งดังมากในวิชานี้ ท่าน Wilhelm von Humboldt (๑๙๖๗-๑๘๓๕) ผู้ที่มีส่วนมากในการวางแผนการศึกษาทุกระดับ ได้เหมาะเจาะกับภูมิปัญญาของคนเยอรมัน ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ส่วนพี่น้อง Alexander von Humboldt วางรากฐานการศึกษาวิทยาศาสตร์ควบคู่กันไป การวางรากฐานการศึกษาของตระกูล Humboldt ได้รับการยอมรับจากสังคมเยอรมันเป็นอย่างดี ถือว่า ปรัชญาของพี่น้องตระกูล Humboldt ได้สร้างระบบการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพที่สุด

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล (Kindergarten)

ประเทศเยอรมันให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการศึกษาตั้งแต่อนุบาลและเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงมากในเรื่องการจัดอนุบาลและเป็นประเทศที่มีโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของโลก (๑๘๓๗) แล้ว (สกศ:๒๕๔๘) โดยนักการศึกษาและนักปรัชญา Fredrick Froebel ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งการอนุบาล โดยวิธีการสอนมีพื้นฐานมาจากการสอนของ Rousseau ละ Pestalozzi ที่มีความเชื่อว่าความคิดและจิตใจของเด็กที่มีมาแต่กำเนิด สามารถพัฒนาให้เจริญงอกงามได้ด้วยการเลี้ยงดูและการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เด็กต้องการเวลาที่จะเล่นเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นรัฐจึงให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กที่มีอายุระหว่าง ๓-๖ ปี โดยรัฐต้องจัดให้มีโรงเรียนเพื่อรองรับการให้บริการกับเด็กทุกคนอย่างเพียงพอ เป้าหมายหลักของ

คุณเล็กษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเยอรมัน

การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กอนุบาลจะเน้นให้เด็กรักการไปโรงเรียน ให้เด็กได้มีเวลาเล่นสนุกสนานกับเพื่อนมากกว่าให้เรียนวิชาการ เพราะต้องการให้เด็กได้รู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ให้เด็กได้เรียนรู้ การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันจากการเล่นของเด็ก การทำ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจ การ ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน เด็กจะค่อยๆ เรียนรู้ การเรียนวิชาความรู้ ก็จะทำค่อย ๆ สอนมากขึ้นควบคู่กับการสร้างระเบียบวินัยให้กับเด็ก เช่น การทิ้งขยะ การคัดเลือกขยะ การเข้าแถวรับการบริการต่าง ๆ และขึ้น รถประจำทาง นอกจากนี้ยังมีการพานักเรียนไปดูสถานที่ต่างๆ ทาง ประวัติศาสตร์ของประเทศ ทั้งในเมืองและต่างเมือง รวมทั้งไปโบสถ์ เป็นการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสนาและท้องถิ่น มีการสร้างกิจกรรม ให้ผู้ปกครองมาร่วมเสริมสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ในการร่วมกันพัฒนาเด็กให้เป็นคนดี และประสบความสำเร็จในชีวิตโรงเรียน อนุบาลส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น โบสถ์ และองค์กร การกุศล มีบางแห่งที่ดำเนินการโดยสมาคมผู้ปกครองและบริษัทซึ่ง ดำเนินการเพื่อเป็นสวัสดิการของพนักงาน

จะเห็นได้ว่าปรัชญาของ Humboldt ด้านการศึกษา ทำให้คนมี คุณภาพ สามารถสร้างผลิตผลที่มีคุณภาพ สร้างรายได้เข้าประเทศอย่าง มากมาย การศึกษาในเยอรมัน รัฐมีหน้าที่ต้องจัดหาให้พลเมืองทุกคนเข้า เรียนได้โดยไม่ต้องเสียเงินเรียนตั้งแต่อนุบาลถึงปริญญาเอก แต่ปัจจุบัน อนุบาลต้องเสียเงินเรียนกันบ้างแล้ว แต่ก็คิดไม่แพง พ่อแม่ ก็ยินดีเสีย เงินบ้างด้วยความรักลูก ๆ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ไม่ต้องเสียเงินเรียน ชาวต่างชาติถ้าเขาจับให้เข้าเรียนก็ไม่ ต้องเสียเงินเรียน เมื่อไม่ต้องเสียเงินเรียนจึงทำให้ได้คุณภาพในการเรียน

ใครอยากเรียนอะไรเรียนได้ตามแต่กำลังสติปัญญาที่มีอยู่ อาจารย์กำหนดให้ว่า ระดับสมองไม่เท่ากันก็ต้องแยกไปเรียนชั้นสูง ต่ำตามความสามารถของแต่ละบุคคล

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (Grundschule)

เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจากระดับอนุบาลหลักสูตรการเรียนการสอนมุ่งให้อ่านออกเขียนได้และเรียนวิชาการพื้นฐานทั่วไป เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ไม่มีวิชาที่สอนศิลปกรรมโดยเฉพาะ การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ถูกถ่ายทอดมาจากครอบครัวและชุมชน ในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กสนใจ เช่น การเล่นกีฬา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ ซึ่งขึ้นอยู่กับครอบครัวจะส่งเสริมในด้านใดเพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อเด็กเอง ส่วนชุมชนก็มีส่วนร่วมในเรื่องสถานที่ หาคู่มือการสอน ซึ่งเป็นการช่วยกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีๆ ให้กับเด็กภายในชุมชน

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(Mittelschule) จะเป็นการให้ความรู้พื้นฐานทางวิชาการและเป็นระดับที่ชี้ทางเลือกให้กับ

เด็กว่าจะเลือกเรียนสาขาใดในระดับ
ไหน ซึ่งเด็กที่มีสติปัญญาดีก็จะเลือก
เรียนต่อในระดับมัธยมปลาย
(Gymnasium) เพื่อเข้าศึกษาต่อใน
ระดับมหาวิทยาลัยในสาขาที่ตนชอบ
หรือถนัด ส่วนเด็กที่เห็นว่าจะศึกษา
ต่อในระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้ (ประมาณ ๓๐% ของเด็กทั้งหมด) ก็จะ
เข้าเรียนในสายวิชาชีพ

การศึกษาระดับมัธยมปลาย(Gymnasium) เป็นการให้ความรู้พื้นฐานระดับสูงที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งการเรียนการสอนในระดับนี้จะเอาจริงเอาจังมาก จะต้องผ่านการสอบข้อเขียนและสอบปากเปล่าที่เรียกว่า “Abitur Examination” ซึ่งจะมีเด็กจำนวนหนึ่งที่ยังเรียนไม่ไหวก็จะไปเรียนสายวิชาชีพ ซึ่งมีสถานศึกษารองรับสำหรับทุกคน เช่นกัน ผู้ที่สอบผ่านมัธยมปลายจะได้รับประกาศนียบัตร “Abitur” ซึ่งสามารถสมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ทุกแห่งโดยไม่ต้องสอบเข้า การสอนด้านระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรมในระดับนี้จะเป็นพัฒนาการมาจากระดับอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งจะสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมทั้งในโรงเรียนและในสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ เพราะเด็กในช่วงวัยนี้ความใกล้ชิดในครอบครัวเริ่มลดน้อยลง ความต้องการอิสระทางความคิดและการดำเนินชีวิตมีมากขึ้น เด็กบางคนเริ่มทำงานพิเศษหารายได้ดูแลและรับผิดชอบตนเองมากขึ้น ดังนั้น พัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับการซึมซับมาจากระดับอนุบาล ประถมศึกษา และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา (Berufsschule)

การศึกษาด้านอาชีวศึกษาในเยอรมัน ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบ ทวิภาคี (Dual Berufsausbildung) โดยเด็กจะฝึกงานในโรงงานหรือ สถานประกอบการ และเรียนวิชาทฤษฎีในโรงเรียน โรงเรียนอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการในประเทศเยอรมันถือเป็นหน้าที่ในการรับเด็กเข้า ฝึกงานในโรงงานโดยจะมีครูฝึกหรือ “Lehrmeister” สอนภาคปฏิบัติให้ ตั้งแต่เริ่มเข้าฝึกงานจนจบหลักสูตรเป็นช่างชำนาญงาน (Facharbeiter) เด็ก ที่เข้าฝึกงานในโรงงานจะต้องมีระเบียบวินัยอย่างสูง และอยู่ในความ ควบคุมอย่างใกล้ชิดของครูฝึก การทำงานทุกอย่างต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งโรงงานมีการกำหนดมาตรฐานในการทำงานเอาไว้อย่างชัดเจน จึง ทำให้คนเยอรมันมีระเบียบวินัยสูงในการทำงาน ส่งผลให้เกิดบุคลากรที่มี คุณภาพเป็นกำลังคนที่สำคัญของประเทศผู้นำด้านอุตสาหกรรม

การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในเยอรมันเป็นผู้นำการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และ มนุษย์ศาสตร์ หลักการศึกษาที่สำคัญคือ “การแยกกันไม่ออกระหว่างการ สอนและการวิจัย” มหาวิทยาลัยของเยอรมันได้ยึดถือหลักการนี้ไว้ เสมอ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่สถาบันเพื่อการศึกษาและฝึกอบรมเท่านั้น

แต่ยังเป็นสถาบันที่ทำการวิจัยค้นคว้า
ทั้งในลักษณะที่เป็นการวิจัยประยุกต์
และงานด้านวิชาการล้วน ๆ หลัง
สงครามโลกครั้งที่สอง เยอรมัน
หันมาพัฒนาการศึกษาและการวิจัย
มากยิ่งขึ้น เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญ

ของการพัฒนาประเทศ มีสถาบันทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่
ให้ความช่วยเหลือแก่ภาคอุตสาหกรรมในการค้นคว้าวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
มีมหาวิทยาลัยกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งรัฐเปิดให้มีสถาบันการศึกษา
หลากหลายประเภทเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าเรียนได้ตามความต้องการ
เช่น มหาวิทยาลัยเน้นภาคปฏิบัติ(Fachhochschule) มหาวิทยาลัยศิลปะ
การดนตรีและภาพยนตร์ และสถาบันอื่นๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย
เป็นต้น

สถาบันการศึกษาระดับสูงส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาล มิใช่ที่แห่งที่
ดำเนินการโดยนักสอนศาสนาคริสต์ และกองทุนเอกชน ซึ่งเป็นสถาบันที่
สอนด้านเทคโนโลยีกฎหมาย และบริหารธุรกิจ สถาบันการศึกษาของ
รัฐบาลเปิดรับนักศึกษาทุกเชื้อชาติเรียนฟรี ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แม้
กระทั่งนักเรียนนานาชาติ ก็ได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียน จะเสียเงิน
เฉพาะค่าครองชีพเท่านั้น

มหาวิทยาลัยมอบปริญญาบัตร ทั้งระดับปริญญาโท (Diplom หรือ
Magiste Artium) และระดับปริญญาเอก และการรับรองความสามารถ
ในการสอน (Habilitation) ของผู้ขอตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งต้อง
ผ่านการเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมาแล้ว และการเสนอผลงานทาง
วิชาการก่อนจะมีการสอบทักษะต่างๆ อย่างเข้มงวดเพื่อแต่งตั้งเป็น

ศาสตราจารย์ ระยะเวลาหลังนี้ ได้มีหลายมหาวิทยาลัยมอบปริญญาบัตร ซึ่งเทียบเท่ากับปริญญาตรี และโทแบบสากลทั่ว ๆ ไป ซึ่งเปิดโอกาสให้จบการศึกษา ปริญญาตรีและโทง่ายขึ้น แขนงวิชาที่สอนในมหาวิทยาลัยที่สำคัญคือ แพทย์ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และวนศาสตร์ ในแต่ละสาขาวิชา ยังแบ่งสาขาย่อยออกไป หลากหลาย เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะทาง

การศึกษาด้าน Technology ของเยอรมันก่อให้เกิดการสร้างมาตรฐานด้านเทคนิค ในสายงานวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ สร้างระบบ DIN (Deutsche Industry Norm) หรือ German Industrial Standard เป็นมาตรฐานที่ทำกันมา ๑๐๐ กว่าปีแล้ว มาตรฐาน DIN ที่กำหนดนี้ ทำให้การผลิตสินค้าของเยอรมันได้มาตรฐานเท่าเทียมเสมอกันทั่วโลกก็เอา DIN มาตรฐานต่าง ๆ ไปแปลใช้กันเป็น ISO (International Industrial Standard Organization)

การศึกษากฎหมายเยอรมันแพร่หลายไปกว่า ๖๐ ประเทศทั่วโลก มีความสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของมวลชน กฎหมายเดินทางทางอากาศ อวกาศ กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายแรงงาน กฎหมายอื่นๆ อีกมากที่เยอรมันตราขึ้นไว้ จะเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก การตรากฎหมายนั้นประชาชนผู้ตรากฎหมายต้องคิดกันลึกซึ้งมากกว่าจะกลั่นกรองออกมาได้ กฎหมายมีผลกระทบต่อบุคคล ปวงชน ในชีวิตประจำวัน จึงต้องรอบคอบก่อนตรากฎหมายขึ้นมาให้เป็นที่ยอมรับได้ของนานาชาติ จะเห็นได้ว่าการคิดค้นต่าง ๆ นั้น เยอรมันคิดขึ้นก้าวล้ำนำหน้านานาชาติไปก่อนแล้ว ประชาชนของเยอรมันบอกว่า พุทธศาสนาทำให้เขาคิดได้ลึกซึ้ง แต่เยอรมันไม่เคยยกย่องว่าเขาลึกซึ้ง เข้าทำนอง

๓.๑.๒ นักวิชาการ/นักจิตวิทยา ผู้ปรับปรุงระบบการศึกษา

ปราชญ์ผู้รอบรู้มักจะทำตนว่าเป็นคนรู้น้อย ปราชญ์ของเยอรมันด้านปรัชญา สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ให้ความเลื่อมใสปรัชญาของพุทธศาสนา มาก เขาบอกว่า พุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ไม่ได้สอนให้คนเชื่อ แต่ต้องพิสูจน์แล้วเห็นจริง แล้วจึงควรเชื่อ ซึ่งตรงกับหลักวิทยาศาสตร์ เมื่อคนเยอรมันมีการศึกษาดี มีความรู้ดี ได้เรียนพุทธศาสนาอันลึกซึ้ง ก็ยิ่งทำให้เขาฉลาดมากขึ้น รู้ดีขึ้น ระบบการเรียนการสอนของเยอรมัน ในทุกสาขาอาชีพเขาสอนให้รู้ที่ไปที่ไปถามได้ตอบได้ เรียกว่ารู้กันจริง ๆ

ปราชญ์ชาวเยอรมันมีมากมายเหลือเชื่อ Nobel Prize หรือรางวัลโนเบล ตั้งขึ้นเมื่อปี ๑๙๐๐ จากเศรษฐีชาวสวีเดน คือ Mr. Nobel ผู้ได้รับรางวัลโนเบลเบอร์ ๑ คือ คนเยอรมัน Prof. Konrad Roentgen ผู้คิดค้นรังสี X-RAY ท่านผู้นี้สอนวิชาฟิสิกส์ที่มหาวิทยาลัยเมือง Wuerzburg เป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยด้วย เก่งทั้งด้านบริหารและวิชาการ Nobel Prize ได้ปีละไม่กี่คน แต่คนเยอรมันได้ Nobel Prize ทั้งหมด ๗๐ กว่าคน ตามแขนงวิชาชีพต่าง ๆ กัน แสดงถึงคุณภาพของคนเยอรมันที่ได้รับการคัดเลือกจากนานาชาติให้ได้รับรางวัล Nobel ที่ถือกันว่าเป็นยอดรางวัลอันดับหนึ่งของโลก

บรรดาปราชญ์ของเยอรมันเหล่านี้มุ่งมั่นถ่ายทอดวิชาความรู้ สอนนักเรียนให้ได้รับความรู้กันอย่างต่อเนื่อง มีตำราวิชาการ ผลการทดลอง สร้างเป็นพิพิธภัณฑ์ให้ชนรุ่นหลังไปดู ไปศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นของรัฐทั้งหมด ให้การสนับสนุน เชิดชูผู้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีศาสตราจารย์ (ปราชญ์) แขนงวิชาต่าง ๆ รัฐจัดเครื่องมือในการเรียนการสอนให้ทดลองเห็นจริง

ให้วิชาความรู้หลากหลายแก่คนของเขาได้มีโอกาส และใช้โอกาสแสดงความรู้ความสามารถกันได้สะดวกสบายไม่ติดขัด ความเจริญก็ย่อมเกิดขึ้นได้ง่าย มากคน มากมหาวิทยาลัย ความเจริญเหล่านี้เป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

๓.๑.๓ ด้านศาสนา

ชาวเยอรมันส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งมีนิกายหลัก ๆ อยู่ ๒ นิกาย คือ คาทอลิก และโปรเตสแตนต์ โบสถ์ก็มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตชาวเยอรมันมาก และมีกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าโบสถ์วันอาทิตย์ ซึ่งพ่อแม่ส่วนหนึ่งจะพาเด็กเล็กไปเข้าโบสถ์ สวดมนต์ขอพรในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันคริสต์มาสก็จะมีกิจกรรมทั้งในโบสถ์และที่บ้าน นอกจากนี้ทางโบสถ์ก็ยังส่งแม่ชีไปช่วยดูแลส่งสอนเด็กเล็กในโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา ทำให้คนเยอรมันส่วนใหญ่ยังยึดมั่นในคริสต์ศาสนาอย่างมั่นคง

๓.๑.๔ ชุมชน

ชุมชนของเยอรมันมีส่วนร่วมเป็นอย่างมากในการล้อมกรอบให้เด็กมีระเบียบวินัย มีความสามัคคีร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ โดยคนในชุมชนจะประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี สันทนาการ และบำเพ็ญประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ในวันหยุดสุดสัปดาห์จะเห็นเยาวชนบางส่วนหิ้วเครื่องดนตรีไปเล่นในชมรม ซึ่งมีผู้ใหญ่ช่วยสอนและดูแล วันไหนอากาศดีจะมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่มาเล่นหรือแข่งขันกีฬาในสนามกีฬาของชุมชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแหล่งบ่มเพาะนักกีฬาที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก ในฤดูร้อนจะมีกลุ่มทั้งผู้ใหญ่และเด็กเดินป่า หรือขี่จักรยานไปตามชนบท มีการร้องเพลงชื่นชม

ธรรมชาติ เพลงบ่งบอกถึงความรักชาติและเพลงสนุกสนาน บางครั้งมีกิจกรรมที่เป็นสาธารณะก็จะมีผู้ใหญ่เฝ้าพาเยาวชนไปร่วมกันทำกิจกรรม เช่น ช่วยเหลือผู้สูงอายุ เป็นต้น ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้ช่วยเหนียวรั้งไม่ให้เยาวชนออกนอกกลุ่มนอกรทางได้เป็นจำนวนมาก

๓.๑.๕ สื่อสารมวลชน

เด็กเยอรมันจะได้รับการฝึกให้เป็นผู้รักการอ่านการเขียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยครูจะให้การบ้านในการอ่านและเขียนเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งในครอบครัวชาวเยอรมันซึ่งเป็นผู้รักการอ่านหนังสืออยู่แล้ว จึงเป็นเยี่ยงอย่างต่อลูกหลานให้เป็นผู้รักการอ่านหนังสือ จะเห็นได้ว่าในร้านหนังสือจะมีหนังสือวิชาการวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ นวนิยาย วรรณกรรม รวมทั้งวารสารทั้งวิชาการและบันเทิงตามระดับอายุวางขายอยู่มากมาย ตามสถานีรถไฟจะมีหนังสือนิยาย วรรณกรรม วารสาร นิตยสาร หนังสือสำหรับเด็กและหนังสือพิมพ์ คนจะขึ้นรถไฟก็จะซื้อหนังสือไปอ่านแก้เบื่อในการเดินทาง

ด้านสื่อทีวีในช่วงเวลา ๑๗.๐๐-๒๓.๐๐ น. จะเป็นรายการสำหรับเด็กเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีรายการด้านความรู้ เกมวิทยาศาสตร์ รวมทั้งภาพยนตร์ที่มีคติสอนใจให้เด็กเป็นคนดีมีคุณธรรม หลังจากนั้นผู้ปกครองจะให้เด็กเข้านอน และมีภาพยนตร์และรายการสำหรับผู้ใหญ่และภาพยนตร์บางเรื่องผ่านการดูแลความเหมาะสมจากหน่วยงานอิสระที่เรียกว่า “Freiwillige Selbstkontrolle” ว่าเหมาะกับเด็กวัยไหน โดยจะมีตัวอักษรแนะนำว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่เหมาะกับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี เป็นต้น ภาพยนตร์สำหรับผู้ใหญ่จริง ๆ จะฉายหลังเที่ยงคืน

๓.๑.๖ คุณลักษณะที่เด่นชัดของคนเยอรมัน

เมื่อคนเยอรมันได้รับการอบรมสั่งสอน เล่าเรียนมาดี เครื่องมือประการหนึ่ง คือ การเรียนการสอนทันสมัย ทำให้เรียนรู้ได้เร็ว เข้าใจ วิวัฒนาการของโลกวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม สร้างให้คนเยอรมันรู้จักหน้าที่ของตนเอง ชื่อตรงต่อหน้าที่ของตัวที่ได้รับมอบหมาย มีระเบียบวินัยในการทำงานและในการดำรงชีวิตประจำวันมีความสะอาดในทุกสถานที่ ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน รวมถึงที่สาธารณะ และยานพาหนะ มีความตรงต่อเวลา สม่าเสมอ มีมารยาท มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในบ้านและที่ทำงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริตไม่คดโกง มีความประหยัดมัธยัสถ์ มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน มีความคิดพัฒนางานให้ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความมุ่งมั่นให้ผลงานออกมาดีเป็นที่ยอมรับ ระบบการฝึกงานจึงควบคุมไประหว่างเรียน วิธีนี้มีในเยอรมันแห่งเดียวที่ทำมานาน เป็นทั้งทฤษฎี และปฏิบัติงานไปด้วยพร้อมกัน วิธีเรียนด้วย ทำงานไปด้วย ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานเป็นแล้วก่อนจะสำเร็จการศึกษา การปฏิบัติงานก็คือการฝึกงานในสถานที่จริง เจ้าของกิจการสามารถเฝ้ามองได้ว่าผู้เข้ามาฝึกงานมีคุณภาพดีระดับใด และจะทาบทามให้เข้ามาทำงานเลยเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ระบบที่ได้รับการยอมรับแพร่หลายไปทั่วโลก เรียกว่า DVT หรือ Dual Vocational Training

นอกจากนี้คนเยอรมันยังมีจุดเด่นที่เป็นผลจากการจัดการศึกษาอย่างมีระบบเพิ่มเติมดังนี้

ความรับผิดชอบ ชื่อตรงต่อหน้าที่ของตนเอง คนเยอรมันก่อนจะทำงานอะไร จะดูว่าจะทำหน้าที่นั้นได้หรือไม่ เรียนมา ฝึกฝนมาหรือเปล่า ให้ตรงกับหน้าที่ที่จะทำ จึงไม่เกิดปัญหาในการทำงาน ด้วยตัวเองถนัด

งานนั้นอยู่แล้ว เมื่อทำงานแล้วก็มีชีวิตจริง ต่อหน้าที่ ไม่เกียจคร้าน ทำงานให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ งานก็เสร็จลุล่วงด้วยดี ระบบการทำงานของเยอรมันละเอียดถี่ถ้วน นายงานจัดเตรียมงานไว้อย่างดี ผู้เข้าทำงานจะทำได้ดีตามแผนงานที่ได้มอบหมายให้ ถ้าติดขัดก็สอบถามข้อสงสัยได้ มีการตรวจสอบผลงาน ทุกอย่างจัดเตรียมวางแผนไว้อย่างดี

มีระเบียบวินัย และซื่อสัตย์ เนื่องจากประเทศเยอรมันมีความเจริญมาก คนมีรายได้สูง จ้างคนไว้บริการมากไม่ได้ เพราะค่าแรงแพงมาก การบริการจึงเป็นเรื่องที่ต้องยอมรับว่าไม่สามารถจะรักษาระดับไว้ได้ จึงเกิดการใช้เครื่องมือ Electronic หรือ Computer ไว้ให้ใช้เอง สอบถามข้อมูลเอง ซื้อตั๋วรถไฟตัวเอง แม้กระทั่งการเติมน้ำมันตามสถานีขายน้ำมันก็เป็นระบบบริการตัวเอง หรือ Do it yourself ภาษาเยอรมันเรียกว่า Selbstbedienung แปลว่า Self service มีเครื่องมือใช้ล้างกระจก ทำความสะอาดเอง เติมแล้วก็เข้าไปจ่ายเงินเองในสำนักงาน มีพนักงานเก็บเงินคนเดียว ดูแลทั้งปั้มน้ำมัน ซึ่งทุกแห่งจะมี Supermarket อยู่ในตัว มีโทรทัศน์วงจรปิด คอยสอดส่องคนทุจริต ซึ่งก็มีน้อยมาก การขึ้นรถไฟได้ดินรถลอยฟ้า รถมราง บางแห่งใช้เครื่องชื้อตัวไม่ใช่คน มีเครื่องตรวจตั๋ว ถ้าไม่ตรวจก็ขึ้นรถได้ไม่มีคนตรวจ ตัวในรถ ถ้าจะขึ้นรถไฟโดยไม่จ่ายเงินก็ทำได้ แต่วินัยของคนเยอรมัน เขามีความซื่อตรงต่อตัวเอง ทุกคนชื้อตัวเอง ตรวจตัวเอง แสดงถึงคุณธรรม ความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ที่ปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ได้รับการอบรมสั่งสอนมาดีจึงปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ชาวต่างชาติที่ไปอยู่ในเยอรมันก็ต้องปฏิบัติตนตามคนเยอรมันไปด้วย

รู้จักทำให้ทุกอย่างปฏิบัติได้ง่ายไม่ซับซ้อนสับสน วิธีการนี้ เรียกว่า Simplify หรือทำให้ง่ายขึ้น แม้แต่ตำราการเรียนการสอน นักเรียน

สามารถอ่านหนังสือเรียนและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง เพราะตำราเรียนเขียนให้เข้าใจง่าย ปฏิบัติง่าย ที่จริงแล้วผลของการที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้นยากพอแต่เขามีวิธีการจัดการเรียน การสอนหลาย ๆ ชั้นให้แต่ละชั้นดูง่าย แต่เมื่อรวมทุกชั้นเข้าแล้วตั้งแต่ต้นจนจบ จึงจะรู้ว่างานนี้ยากมากแต่ก็ปฏิบัติได้ ไม่เหลือวิสัยที่จะทำให้สำเร็จได้ตามแผนงาน วิธีการ Simplify นี้ใช้กันทั่วไป ตั้งแต่เริ่มการศึกษาในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา ถึงมหาวิทยาลัย แสดงว่าอาจารย์เก่งก็ทำให้ลูกศิษย์เก่งได้ เยอรมันจะมีระเบียบแบบแผนคิดค้นไว้อย่างดี ทบทวนดีแล้วจึงนำมาสอน และได้ผลดี การทำอะไรให้ง่ายขึ้นเป็นการป้องกันการทุจริตไปด้วยในตัว การทำอะไรที่ยุ่งยากซับซ้อนจะทำให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ การทำงานให้ได้ผลอย่างง่าย ๆ คนก็ติดตามดูผลงานได้ง่าย เท่ากับมีระดับสมอง มีความรู้ทัดเทียมกัน หลอกลวงกันไม่ได้ ความเจริญก้าวหน้าก็เกิดขึ้นตามมา เป็นการพัฒนาที่มีหลักเกณฑ์ วิธี แบบนี้ตรวจสอบผลงานกันได้รวดเร็ว พัฒนาได้รวดเร็ว ทุกที่ทุกแห่งก็ทำกันเช่นนี้ เป็นพลังมหาศาล สร้างความเจริญด้านวิชาการ ด้านเหตุการณ์ ด้านอุตสาหกรรม

ในสวนผลไม้ภาคใต้ของเยอรมันในรัฐ Baden - Wuerttemberg เจ้าของสวนผลไม้ เอาผลไม้ใส่ถุงวางไว้บนโต๊ะ บอกราคาไว้เรียบร้อย ว่า กิโลกรัมละเท่าไร มีกล่องใส่เงิน คนซื้อจอดรถเข้าไปซื้อเอง จ่ายเงินเอง ทอนเงินเอง ตกเย็นเจ้าของสวนผลไม้ก็มาเก็บเงิน เก็บผลไม้กลับบ้าน มีคนไปถามว่ามีคนขโมยเงินหรือคดโกงหรือไม่ เจ้าของสวนตอบว่า มีแต่น้อยมาก ถ้าจะจ้างคนไว้ขายก็ไม่คุ้มค่าแรง แสดงว่า คนเยอรมันมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ไม่คดโกงในที่สาธารณะ (แต่ก็คงจะมีในเรื่องคดโกงด้านธุรกิจ) อย่างเช่น การขึ้นรถไฟใต้ดิน รถไฟลอยฟ้า ต้องซื้อตัวเอง

นำตัว เข้าเสียบในเครื่องตรวจตัว
เอง ไม่มีนายตรวจมาคอยตรวจตัว
เขาก็บอกว่า คนไม่ซื้อตัวก็มี
แต่มักจะเป็นคนต่างชาติ ค่าจ้าง
นายตรวจแพงไม่คุ้ม มีคนขึ้นฟรี
บ้างก็เป็นส่วนน้อย งานบริการ
สาธารณะที่กล่าวนี้แสดงถึง
คุณภาพของคนที่ได้รับการศึกษา
มาดีและได้รับการอบรมสั่งสอน
มาดีนี้เอง จึงปฏิบัติได้ ประเทศ
ของเรายังคงห่างไกลที่จะ
ปฏิบัติได้

ประหยัด มัธยัสถ์ ผู้ปกครองมีการปลูกฝังให้เด็กรู้จักประหยัด
ตัวอย่าง เช่น ผู้ปกครองจะห่อขนมปังให้ลูกไปโรงเรียนให้เงินค่าขนม
เพียงเล็กน้อย เด็กจะประหยัดเอาไว้ แม้ว่าจะไม่ใช่เด็กทุกคนที่ทำตาม แต่
ผู้ปกครองก็จะสอนให้เด็กรู้ถึงคุณค่าของเงินตั้งแต่เด็ก คนเยอรมันแม้
จะมีรายได้สูงกว่าคนไทย แต่ก็จะไม่ฟุ่มเฟือย หรือฟุ้งเฟ้อกับวัตถุนิยม เช่น
การแต่งกายที่เรียบง่ายไม่หรูหรา หรือการนิยมใช้รถยนต์คันเล็กๆ เพื่อ
ประหยัดน้ำมัน

ช่างคิดช่างวางแผน ใส่ใจกับปัญหา คนเยอรมันเมื่อคิดจะทำอะไร
จะต้องวางแผนการล่วงหน้าเสมอ ไม่เฉพาะแต่เรื่องงาน ในชีวิตประจำวัน
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกิน เรื่องอยู่ เรื่องซื้อของ ก็ต้องวางแผนล่วงหน้า ดังนั้น

การนัดหมายแบบกะทันหันกับคนเยอรมันจึงเป็นไปได้ยาก คนเยอรมันใส่ใจกับปัญหา เมื่อพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นจะต้องพยายามค้นหาวิธีแก้ไข ปัญหาที่ต้นเหตุเสมอ เช่น ถนนเส้นไหนมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยๆ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปหาสาเหตุของการทำให้เกิดอุบัติเหตุให้จงได้ เพื่อหาวิธีแก้ไขและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ช่างคิด ช่างประดิษฐ์ คนเยอรมันเป็นคนใฝ่รู้ ชอบค้นคว้าวิจัย ไม่ว่าสิ่งใดก็เป็นเรื่องวิจัยเพื่อพัฒนา จะเห็นได้จากเครื่องยนต์ดีเซล เบนซิน ผลิตในเยอรมันและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่ามีคุณภาพและทนทาน

รัฐบาลเยอรมันมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมในชุมชนที่เป็นรูปธรรม เช่น ๑กรณีเกษตรกรในเยอรมันมีฟาร์มหมู ๘๐๐ ตัว ในช่วงแรกทุกวันต้องล้างมูลหมู มูลหมูจำนวนมากเขาคิดว่าน่าจะนำไปผลิตเป็นอะไรได้บ้าง จึงได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา อินเทอร์เน็ต และได้พบว่านอกเหนือจากการนำไปเป็นปุ๋ยอินทรีย์แล้ว ยังสามารถนำมูลหมูที่ได้จากการใช้สายยางชำระล้างเล้าหมูลงสู่อบ่มที่อุณหภูมิ ๓๐ องศาเซลเซียส จะทำให้เกิดแก๊สชีวภาพ เป็นเชื้อเพลิงปั่นไฟฟ้าขายให้ภาครัฐได้ในที่สุด โดยรัฐบาลมีนโยบายรับซื้อผลผลิตทั้งหมด โดยไม่จำกัดปริมาณ ขณะเดียวกันเศษมูลที่ผ่านการบ่มใช้แล้ว นำไปทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้อีกด้วย แม้แต่บ่อบำบัดน้ำเสียยังพบว่ามี ๕ ครอบครัวในชุมชนเป็นผู้คิดริเริ่มดำเนินการ ร่วมทุนกันเองสร้างเครื่องกรองน้ำเพื่อใช้ในชุมชน โดยใช้อ่างพลาสติกขนาดใหญ่ ใช้ทรายหินเป็นตัวกรองที่กั้นอ่าง รองรับน้ำที่ใช้แล้วจาก ๕ คร้วเรือน น้ำที่ผ่านเครื่องกรอง

* สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๗) รายงานการศึกษาดูงานในประเทศเยอรมันและออสเตรีย

น้ำจะนำไปใช้ประโยชน์ ๒ ส่วน ส่วนแรกนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกส่วนแยกมาทำปุ๋ยน้ำ สำหรับปลูกข้าวโดยพัฒนารีธีการใส่ปุ๋ยน้ำผ่านท่อซึ่งฝังอยู่ใต้ดิน ปุ๋ยน้ำจะซึมจากท่อลงสู่ดินและรากไม้โดยตรง ทำให้เพิ่มผลผลิตกว่าเดิม เมื่อผลการวิจัยชัดเจน รัฐจึงสนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงานกับผู้สนใจ นับเป็นการส่งเสริมการค้าสินค้าวิจัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้เยอรมันมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาของเยอรมันนอกจากจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นเลิศทางวิชาการแล้ว ยังอบรมให้ผู้เรียนมีความรู้รอบตัว ทั้งเรื่องธรรมชาติและสภาพสังคม เน้นให้ครูผู้สอนตระหนักเสมอว่า การสอนเรื่องธรรมชาติและเรื่องสังคมนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างอุปนิสัยที่ดีงามให้แก่ผู้เรียน

ดังนั้น ในเยอรมัน ธรรมชาติป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ได้รับการบูรณะฟื้นฟูรักษาธรรมชาติให้สวยงาม ปลูกต้นไม้เพิ่ม บำบัดน้ำเสียให้ดี น้ำในลำธารแม่น้ำใสสะอาด ป่าไม้ส่วนใหญ่ประชาชนช่วยกันปลูก บางทะเลสาบใช้คนขุด สร้างธรรมชาติให้สวยงามกว่าเดิมได้ เยอรมันบอกว่า มนุษย์ได้ทำลายธรรมชาติมามาก ต้องตอบแทนบุญคุณธรรมชาติด้วยการฟื้นฟูธรรมชาติ คนเยอรมันทำนุบำรุงบ้านเมืองที่อยู่อาศัยให้สวยงามร่มรื่น กระจกนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวก็เอาเงินมาใช้จ่ายค่าอาหารในภัตตาคาร จ่ายค่าโรงแรม บ้านพัก จ่ายค่าซื้อของที่ระลึก จ่ายค่าเข้าชมปราสาทราชวัง ครอบครัวเยอรมันอยู่กับบ้านกับท้องถนน ช่วยกันรับเงินจากนักท่องเที่ยว มีความสุขทั้งครอบครัว ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยกันนับเงินที่มีคนเอามาให้ถึงบ้าน

ป่าไม้ที่เห็นอยู่ทั่วไปทั้งประเทศ ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูกใหม่ คือ สร้างป่าด้วยฝีมือมนุษย์ ไม่มีการทำลายป่า ป่าใหญ่ที่สุด คือ Black forest หรือ Schwazwald ก็เป็นป่าปลูกเสริมธรรมชาติเสียเป็นส่วนใหญ่ การตัดไม้มีโควต้าให้ตัดได้ ตามจำนวนที่มีการควบคุม ไซ้ไม้ได้พอเพียงเพื่อสร้างบ้าน และผลิตสินค้าไม้ เช่น เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องครัว และมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติม สรุปรวมทั่วประเทศแต่ละปีปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้นมีจำนวนมากกว่า ตัดต้นไม้ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ตามหน้าต่างบ้าน หรือในสวนเป็นความร่วมมือของชาวบ้านกับทางการ เมืองเล็ก ๆ ตามบ้านนอก จึงดูสวยงามไปด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ บ้านนอกของเยอรมัน (หรือนอกเมืองใหญ่) มีความเจริญน้อยกว่าเมืองใหญ่ บ้านนอกมีถนน

สะอาดเรียบร้อย มีสวนสาธารณะใหญ่ เล็กตามขนาดของหมู่บ้าน มีสนามกีฬาในร่ม กลางแจ้ง สระว่ายน้ำในร่ม กลางแจ้ง มีโบสถ์ ร้านค้านานาชนิด ภายในจัดร้านทันสมัยมาก แต่ภายนอกมักจะเป็นตึกอาคารเก่าพัฒนาขึ้นใหม่ ดูสวยงามรื่นตา โรงพยาบาลทันสมัย โรงเรียน สถานีรถไฟ บางเมืองเล็กมีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ด้วย ที่จอดในอาคารและกลางแจ้ง มีมากมาย ค่าจอดถูกกว่าเมืองใหญ่มาก ผู้คนในเมืองใหญ่นิยมไปลูกบ้านตามเมืองเล็ก ๆ นั่งรถไฟ รถใต้ดิน รถลอยฟ้าเข้าเมืองใหญ่ สะดวกกว่าถูกกว่าขับรถส่วนตัวเข้าไปเมืองใหญ่เอง ซึ่งที่จอดรถมีน้อย ราคาแพง รวมความแล้ว คุณภาพชีวิตของคนบ้านนอกดีกว่าในเมืองใหญ่ สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ แม่น้ำลำคลองใสสะอาด ป่าไม้ร่มรื่น สิ่งอำนวยความสะดวกมีเป็นสัดส่วนเท่ากับเมืองใหญ่ ๆ

การรักษาสิ่งแวดล้อมในเมืองใหญ่ และกลุ่มเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น โรงถลุงเหล็ก เหมืองแร่ถ่านหิน โรงกลั่นน้ำมัน โรงแยกแก๊ส โรงงานอุตสาหกรรมเคมีขนาดมหึมา เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลงนับไป ๑๕ ปี มลภาวะเป็นพิษมีมากในเมืองใหญ่ ก่ออันตรายแก่สุขภาพของชาวเมือง เยอรมันได้เริ่มรณรงค์แก้ไขสิ่งแวดล้อมในเมืองใหญ่ ๆ ใช้เวลา ๑๐ ปีเศษ ก็ควบคุมมลภาวะเป็นพิษได้ ย่านกลุ่มเมืองอุตสาหกรรมหนักที่สุดของโลกอยู่ในเยอรมันนี่เอง เรียกว่าย่าน RUHRGEBIET คือ เมืองริมฝั่งแม่น้ำสายเล็ก คือแม่น้ำ RUHR มีเมืองใกล้เคียง ๆ เป็นเมืองอุตสาหกรรมหนักทั้งสิ้น คือ Dortmund Wuppertal Solingen Essen Bochum Reclinghausen Gelsenkirchen เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เยอรมัน ต้องทำงานหนักมาก อากาศในเมืองย่าน RUHR มีกลิ่นละอองถ่านหินรุนแรงมาก ตั้งแต่กลางปีทศวรรษที่ ๗๐

เป็นต้นมา มลภาวะได้รับการบำบัดอย่างดี อากาศกลับมาบริสุทธิ์ ต้นไม้เขียวขจี ฟุ้งหญ้าก็เขียว น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบก็ใส ปราศจากสิ่งสกปรก มีปลา เบ็ด นกเปิดน้ำอาศัยอยู่ทั่วไป เมื่อฤดูหนาวใดหนาวจัด แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ กลายเป็นน้ำแข็ง ชาวบ้านก็จะเอาอาหารไปเลี้ยงนก นกเปิดน้ำ ย่านกลางเมืองของเมืองใหญ่เมืองเล็ก เยอรมันจัดทำเป็นย่านคนเดินซื้อของ พักผ่อนหย่อนใจ ห้ามรถเข้า ไม่มีมลภาวะของไอเสียรถยนต์ ไม่มีกลิ่นไอเสียให้เสียสุขภาพ รถไฟ รถใต้ดิน รถลอยฟ้า ก็ใช้พลังไฟฟ้าทั้งหมด ไม่มีเสียงหวนกหู ไม่มีไอเสียจากเครื่องยนต์

กิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมอีกอย่างหนึ่งก็คือ การแยกขยะ การใช้ประโยชน์จากขยะ และผลสุดท้ายการทำลายขยะเป็นเชื้อเพลิง บ้านเกือบทุกหลัง โรงเรียนทุกแห่งในเยอรมัน แยกขยะ ไว้เป็นอย่างดี เช่น ขยะสด ขยะจากกระดาษ ขยะจากแก้ว ขยะจากโลหะ ขยะจากถ่านแบตเตอรี่ เป็นพิช เด็กๆ เยอรมันรู้จักแยกขยะตั้งแต่อยู่บ้าน อยู่โรงเรียนอนุบาล จึงปฏิบัติเป็นอุปนิสัย ทุกแห่งหนร่วมมือกันหมด แต่ละเมือง อำเภอ มีแหล่ง recycle ขยะร่วมกัน ทำหลายวิธีการ เช่น ส่งขยะไปขายได้เงินกลับมาที่แยกจนแยกไม่ได้แล้วก็เอาไปเผาไฟได้เชื้อเพลิงความร้อน ขยะแบตเตอรี่ก็เข้า recycle อย่างถูกหลักวิชา ไม่ก่อมลพิษอีกต่อไป ในมหาวิทยาลัยมีการสอนวิชาเทคโนโลยีการขยะ สอนทุกอย่างเกี่ยวกับขยะ ทำขยะให้เป็นเงินเป็นทอง มีการใช้เครื่องมือที่คิดสร้างขึ้นใช้ recycle ขยะจนแยกขยะไปขายได้เงิน ขยะเชื้อโรคจากโรงพยาบาลก็มีวิธีกำจัดจนเกิดประโยชน์ ในการ recycle น้ำเสีย เยอรมันใช้แบบเทคโนโลยีขั้นสูง เรียกว่า ใช้วิธี treatment น้ำเสียจากอุตสาหกรรม และน้ำอุปโภค บริโภค จากครัวเรือนในเมืองใหญ่ ๆ แต่ตามเมืองเล็ก ๆ ใช้วิธีแบบธรรมชาติเข้าช่วย

ทำได้อย่างง่าย ๆ ราคาถูก ทำน้ำเสียให้กลับดีได้ เยอรมันพิถีพิถันมากในเรื่องการอนุรักษ์น้ำ พื้นดินทุกแห่ง ป่าทุกแห่งมีน้ำใต้ดิน(น้ำบาดาล) บางรัฐของเยอรมันรพาร์มแทรกเตอร์ไถนา ห้ามใช้น้ำมันเครื่องจาก petroleum ให้ใช้น้ำมันเครื่องสกัดจากพืช น้ำมันเครื่องจะรั่วหยดลงดิน ดินจะดีไม่เสียหาย เพราะน้ำมันเครื่องจากพืช เป็น Bio เหมือนกัน แต่ถ้าเป็น petroleum ดินเสียหาย ก็จะทำให้ น้ำใต้ดินเสียหายด้วย เยอรมันมีการประกันภัยให้กับรถยนต์ทั่วไป ถ้าไปทำให้เกิดอุบัติเหตุให้รถบรรทุกน้ำมันคว่ำ มีน้ำมันไหลลงดิน ทำให้ดินเสียหาย จะต้องแก้ไขโดยขุดดินขึ้นมาปรับปรุงให้ดีดังเดิม แล้วเอาดินกลับคืนสู่ที่เดิมแบบคุณภาพดี ค่าประกันภัยนี้มีอัตราสูงกว่าประกันภัยอื่น ๆ แต่ก็มีการประกันภัยเช่นว่านี้ด้วย เมื่อประกันภัยมากราย ค่าพรีเมียมก็ถูกลง การอนุรักษ์น้ำได้ผลดี ประการหนึ่งวัดได้จากโรงงานผลิตเบียร์ ประเทศเยอรมันมีโรงผลิตเบียร์ทั่วประเทศกว่าหนึ่งพันโรง ถ้าน้ำไม่ดี เบียร์จะดีไม่ได้ นี่คือข้อพิสูจน์อันหนึ่งว่าการอนุรักษ์ดินและน้ำของเยอรมันได้ผลดี สมบูรณ์แบบ ป่อน้ำแร่ก็ได้รับการพัฒนาบูรณะอย่างดี น้ำแร่บรรจุขวดมีมากมาย ผ่านการวิเคราะห์วิจัยจากสถาบันวิทยาศาสตร์ มีคุณภาพดี เสริมสร้างพลาสมาให้มีสุขภาพดี เมื่อดื่มกินน้ำแร่

เนื่องจากน้ำแร่ให้คุณประโยชน์แก่สุขภาพของคน การค้นหาและวิจัยแหล่งน้ำแร่จึงมีผลให้เห็นมากมาย นคร Munich (Muenchen ในภาษาเยอรมัน) น้ำประปาของที่นี่เป็นน้ำแร่จากเทือกเขา Alp ทางตอนใต้ของเมือง เมืองเล็ก ๆ หลายแห่งก็ได้ผลพลอยได้จากประปาน้ำแร่ของ Munich ด้วย ฉะนั้น รอบ ๆ Munich จึงมีโรงผลิตเบียร์มากมาย รัฐ Bayern (Bavaria) ของเยอรมันมีนคร Munich เป็นเมืองหลวงของรัฐ จึงเสี่ยง

ชื่อเรื่องการผลิตเบียร์ งานเทศกาลดื่มเบียร์ใหญ่ที่สุดในโลก จึงมีทั่วเมืองนี้ในเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคมของทุกปี ผู้คนทั่วโลกหลังไหลมาเที่ยวงานเทศกาลดื่มเบียร์ที่นี่ งานเทศกาลดื่มเบียร์ นี้มีประมาณ ๑๕ วัน ขายเป็นเบียร์ได้คราวละหลายล้านลิตร

น้ำประปาที่จัดเตรียมไว้ทุกแห่งในเยอรมันดื่มได้หมด คุณภาพน้ำประปาสามารถดื่มกินได้ปลอดภัย น้ำที่ใช้ในการอื่น ๆ ก็มีคุณภาพเช่นเดียวกัน เยอรมันประกันความปลอดภัย ในเรื่องสิ่งแวดล้อมและ recycle เรื่องน่ารู้อีกเรื่อง คือ การ recycle รถยนต์ใช้แล้ว เมื่อประมาณกลางทศวรรษที่ ๗๐ กองซากรถยนต์มีมากมายทุกเมือง กองเป็นชั้น ๆ ดูเป็นภูเขา ดูไม่สวยงาม เกะกะสายตา จึงเกิดการ recycle รถยนต์ มิฉะนั้นกองซากรถยนต์ คงจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเยอรมันเป็นประเทศหลักในยุโรปที่ผลิตรถยนต์มากเป็นอันดับ ๑ ผลิตปีละหลายล้านคัน แล้วก็ทิ้งรถยนต์เก่าหลายล้านคัน การ recycle ก็เกิดขึ้น แยกชิ้นส่วน อะไหล่ เพื่อองหลอดไฟ โฟหน้า ไฟท้าย ถอดออกมาเป็นอะไหล่แยกเก็บเข้าโกดัง เก็บสินค้า ทำรายการสต็อกอะไหล่ด้วยคอมพิวเตอร์ ตัวถังรถใช้ไม่ได้แล้วก็ใช้เครื่องอัด อัดเป็นก้อนโลหะส่งเข้าโรงถลุงเหล็ก หลอมเป็นเหล็กเอามาใช้ได้อีก ปัจจุบันมองหากองซากรถยนต์ใหญ่ ๆ ไม่มีแล้ว มีแต่กองรถกองไม่ใหญ่ รอกการ recycle อยู่ในอาคารโรงงาน ไม่มีให้เห็นกลางแจ้งให้รกสายตา อะไหล่ที่ถอดออกมาจากรถที่ recycle ก็จำหน่ายเป็นอะไหล่แท้สร้างรายได้กลับเข้ามาอีก การ recycle ได้รับการสนับสนุนจากแต่ละเมืองหรือจากรัฐมกน้อยไม่เท่ากัน เป็นการกำจัดซากรถยนต์ได้เป็นอย่างดี มีเงินกลับมาเป็นกำไร

คนเยอรมันได้ประโยชน์จากการใช้แม่น้ำลำคลองเพื่อการคมนาคม การชลประทานและการท่องเที่ยว เกิดจากการสร้างเสริมของชาวเยอรมัน ด้วยวิชาความรู้ที่สร้างสรรค์ และอนุรักษ์ ไม่ใช่ของมนุษยชาติ แต่เป็นของสัตว์ร่วมโลกด้วย เช่น สัตว์น้ำ นกนานาพันธุ์ ความมีใจเมตตาต่อสัตว์โลกของเยอรมันนั้นถึงกับสร้างสะพานให้สัตว์ข้ามถนน โดยสะพานปลูกต้นไม้ให้เป็นป่า เพื่อสัตว์จะได้ข้ามสะพานไปยังป่าอีกด้านหนึ่งของถนน ไม่ต้องวิ่งข้ามถนนที่อันตรายจากรถยนต์ แต่ถ้าข้ามถนนแล้วรถยนต์ชน สัตว์ทุกตัวมีประกัน กรมป่าไม้และสัตว์ป่าของเยอรมันจะจ่ายค่าเสียหายให้กับรถทุกคันที่เสียหายจากการชนสัตว์ ถ้าสัตว์ไม่ตายก็รักษา พยาบาลให้จนหายแล้วนำกลับไปปล่อยในป่า ทุกคน ทั้งสัตว์ในเยอรมันมีคุณค่า มีคุณภาพชีวิตเสมอภาคกัน

บทที่ ๔

บทสรุปการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของคนเยอรมัน และข้อเสนอแนะ สำหรับประเทศไทย

การที่คนเยอรมันมีวินัยในการทำงานและการดำรงชีวิต เป็นคนตรงต่อเวลา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มัธยัสถ์ สามัคคีในการทำงาน ตลอดจนมุ่งมั่นทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นรวมทั้งมีความสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องต่างๆอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นผลมาจากระบบการศึกษาทั้งในระดับอนุบาล(สร้างให้เด็กอยากไปโรงเรียน) จนถึงระดับอุดมศึกษาที่เน้นการเรียนรู้กับการทำงานควบคู่กันไป โดยที่หน่วยงานต่างๆ ภาครัฐและแหล่งทุนล้วนแต่เปิดโอกาสให้คนเยอรมัน (รวมทั้งคนต่างชาติ) ได้หาความรู้ใส่ตนได้อย่างกว้างขวาง ทำให้ประเทศเยอรมันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเพราะระบบการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของเยอรมัน ทำให้คนมีคุณภาพดี เมื่อคนมีคุณภาพดีลูกขึ้นมาเมื่อไหร่สามารถตั้งรับได้ดีทันตัวได้เร็ว การดำเนินงานทุกอย่างดำเนินไปตามระเบียบแบบแผน เริ่มต้นการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงขั้นระดับอุดมศึกษา

นอกจากนี้ระบบต่าง ๆ ภายในประเทศยังเอื้ออำนวยให้คนเยอรมันเป็นเช่นนี้ เพราะมีการวางระบบสาธารณูปโภค ระบบการซื้อขายสินค้า ระบบการจัดบริการด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ ฯลฯ ทำให้คนต้องทำตามระบบ และต้องซื่อสัตย์ไม่เช่นนั้นสังคมจะรังเกียจหรือปฏิเสธคนที่ไม่มีระเบียบวินัย

อีกทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และความสำเร็จของคนเยอรมันไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาวิทยาศาสตร์ ปรัชญา สังคม การเมือง ศาสนา ดนตรี วรรณกรรม ฯลฯ ทำให้คนรุ่นหลังมีความสนใจและฝึกฝนในการเรียนรู้การทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไปด้วย ซึ่งเป็นผลจากการ

ประสบกับภาวะพ่ายแพ้สงครามโลกมาถึงสองครั้ง มีความเป็นอยู่ยากลำบากในช่วงสงคราม จึงทำให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติอย่างแรงกล้า ความขัดสนในเรื่องธรรมชาติสิ่งแวดล้อมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนเยอรมันเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม และมีสำนึกในการจัดการขยะ ของเสียและมลพิษประเภทต่าง ๆ สูง รวมทั้งเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นด้วย

๔.๑ สรุปการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของคนประเทศเยอรมัน

เรื่องที่ ๑ การอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

ในระดับชั้นอนุบาลของประเทศเยอรมันมีรูปแบบง่ายๆ คือ ทำอย่างไรให้เด็กรักที่อยากจะไปโรงเรียน เข้า ๆ เราจะเห็นว่าไม่ว่าจะไปที่ไหนยังเมืองเล็ก ๆ จะเห็นเด็กแต่งตัวคอยพ่อแม่ เด็กอยากจะไปโรงเรียน เพราะว่าในระดับอนุบาลจะไม่เน้นเรื่องการเรียนมากนักแต่จะให้เด็ก ๆ ได้เล่นกับเพื่อน ๆ ฝึกให้เด็กเข้าสังคมใช้ชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ปฏิบัติภารกิจชีวิตร่วมกัน รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย เห็นใจซึ่งกันและกัน เด็ก ๆ จะถูกอบรมสั่งสอนให้รู้จักการดูแลตนเอง รู้จักหน้าที่ของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมใหญ่ต่อไป การไปโรงเรียนของเด็กอนุบาลจึงไม่ใช่การคร่ำเคร่งเรียนหนังสือเพียงอย่างเดียวการ

ให้ความรู้กับเด็กควรให้แต่พอสมควร กับวัยวุฒิ คุณวุฒิ ของเขา เด็กเมื่ออายุยังน้อยก็เรียนพอสมควรให้เล่นให้อยู่ด้วยกันและค่อย ๆ ปรับเพิ่มความรู้โดยสอดแทรกเข้าไปในชีวิตประจำวันของพวกเขาจะทำให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ในโรงเรียนอนุบาลของประเทศเยอรมันยังเปิดโอกาสและยินดีอย่างยิ่งที่จะให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกันบ่อย ๆ เพื่อให้พ่อแม่ได้เข้าใจในพัฒนาการของเขาเมื่ออยู่ในสังคมภายในโรงเรียน ได้รู้จักเพื่อนๆ ของลูก ได้รับรู้ปัญหาของเขาซึ่งจะทำให้พ่อแม่ช่วยแก้ไขปัญหาของเขาได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

เด็กๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก เช่น การแยกขยะ การเก็บสิ่งของ การจัดระเบียบต่าง ๆ เป็นการปลูกฝังให้เด็กตั้งแต่เล็ก ๆ เมื่อเด็กโตขึ้นก็จำไปปฏิบัติ สิ่งนี้กลายเป็นอุปนิสัยประจำตัว เมื่อไปที่ไหนๆ จึงเห็นประเทศเยอรมันเป็นระบบระเบียบสะอาดสะอ้านไม่มีการทิ้งขยะทุกอย่างอยู่เป็นระเบียบเรียบร้อยหมด

เมื่ออนุบาลดี มีธยมติ มหาวิทยาลัยดี พลังของแต่ละคนได้แสดงออกเกิดเป็นพลังของประเทศ เกิดเป็นพลังของเศรษฐกิจ และใน

การอบรมสั่งสอนเด็กก็มีทั้งคุณธรรมจริยธรรมสอนให้เด็กได้รู้ว่าประพัตติ
 ติอย่างไรให้เป็นพลเมืองดี ช่วยสังคม ช่วยครอบครัว ช่วยหมู่คณะของตน
 ในบ้านในเมืองทุกอย่างก็เลยดี ประเทศเค้าไม่มีปัญหาในเรื่องที่จะพัฒนา
 ชีวิตมีคุณภาพชีวิตอย่างดี ในประเทศไทยจะมีผลแตกต่างบ้างเนื่องจาก
 ประกันสังคมของประเทศเยอรมันทำมากกว่า ๑๐๐ ปี มีเงินเดือน มีระบบ
 สังคมที่ดีมีโรงพยาบาลที่พร้อมจะให้การรักษาพยาบาลเต็มที่และเพียงพอ

สำหรับบทบาทของครอบครัว พ่อแม่จะสอนให้เด็กช่วยทำงาน
 บ้านเล็กๆน้อยๆที่เด็กสามารถจะทำได้ในวัยของเขา เช่น การทำความสะอาด
 บ้าน ทำครัว การแยกขยะ การดูแลต้นไม้ ให้น้ำ ให้อุ๋ย รวมถึง
 การซ่อมแซมของใช้ภายในบ้าน เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายก็สามารถใช้
 ไขควงได้ เพราะฉะนั้นความรู้ที่เด็กได้รับมันฝังอยู่ในสมองฝังอยู่ในใจตั้ง
 แต่เด็กโดยแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

ในส่วนของชุมชนก็มีส่วนร่วม ในหมู่บ้านหรือในชุมชนต่างๆ ไปมี
 การจัดกิจกรรมอย่างเช่น วันอาทิตย์จัดให้เด็กได้เล่นกีฬา เด็กคนไหน
 ชอบเล่นดนตรีจัดให้เล่นดนตรี เข้าชมรมดนตรี สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่รัฐบาลจัด
 แต่ชุมชนเป็นผู้จัด เพื่อให้เด็กมีกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมทักษะหรือ
 ความสามารถของเด็ก แต่ก็จะมีเด็กบางส่วนที่ไม่เข้าร่วมแต่น้อยมาก การ
 เข้าโบสถ์พ่อแม่จะพาเด็กไปเข้าโบสถ์ แต่เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่จะไม่เข้า
 โบสถ์แต่จะไปเข้าชมรมต่าง ๆ ตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

การสร้างสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กได้พบแต่สิ่งที่ดีงามและได้รับสิ่งที
 เป็นจริงในชีวิตเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่พยายามจะถ่ายทอดให้กับเด็กได้รับรู้และ
 จดจำไว้ตลอดจนกระทั่งเจริญเติบโต

เรื่องที่ ๒ ระบบการศึกษา

การศึกษาในเยอรมันแยกได้อย่างชัดเจนว่าเด็กคนไหนจะเรียนมหาวิทยาลัยได้ ใครเรียนมหาวิทยาลัยไม่ได้ ช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น ครูจะพยายามให้เด็กได้เข้าใจระดับความสามารถที่มีอยู่ในตัวเด็ก เพื่อให้เด็กได้เริ่มวางแผนอนาคตว่าในชีวิตของเขาต้องการจะเป็นอะไร แล้ววิชาการจะไปได้แค่ไหน ถ้าเด็กคนไหนคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะเรียนมหาวิทยาลัยได้ ก็จะเรียนต่อในมัธยมปลายหรือ abitur แต่สำหรับเด็กที่ไม่ไหวจริง ๆ เด็กจะรู้ตัวเองว่าไม่ไหวก็จะไปเรียนสายอาชีพ จะไม่ดันทุรังไปเรียน abitur เพราะฉะนั้นเด็กจะตัดสินใจได้ว่าชีวิตของเขาจะไปในทิศทางใด การเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต้องเรียนหนักมาก มีนักศึกษาเยอรมัน retry มากกว่า ๕๐% มาตรฐานการศึกษาในระดับมัธยม จะไม่มีเตรียมอุดมแบบบ้านเรา ไม่ว่าจะอยู่ในตำบลเล็กๆ หรือเมืองใหญ่ ๆ มาตรฐานการศึกษาเท่ากันหมด เมื่อเด็กเรียนผ่านได้ abitur แล้วสามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้ทุกคน ไม่ต้องสอบเข้าแล้วก็เรียนฟรีทั้งหมด

ในระดับอุดมศึกษา ระบบการจัดการศึกษาเน้นการวิจัย ทำให้เด็กมีความช่างคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา เป็นคนใฝ่รู้ เป็นนักค้นคว้าวิจัย ไม่ว่าจะสิ่งใดก็เป็นเรื่องวิจัย หลักสูตรวิทยาลัยนานาชาติสิรินธรก็ได้นำหลักสูตรของเยอรมันมาใช้สอนอยู่ที่พระจอมเกล้าพระนครเหนือก็จะเน้นวิจัย งานวิจัยไม่ได้เป็นงานวิจัยในเชิงเก็บมาไว้แต่เพื่อการพัฒนาการผลิตในอุตสาหกรรม ประกอบกับการมีช่างฝีมือที่ชำนาญงานในด้านต่างๆ เพราะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี ทำให้เยอรมันเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรม ซึ่งจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของเยอรมันและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ เช่น เครื่องยนต์ เครื่องจักร ที่เป็นที่รู้จักกันดีว่ามีคุณภาพสูงส่วนใหญ่ผลิตในเยอรมันทั้งนั้น

เรื่องที่ ๓ ประชาชนมีระเบียบแบบอย่างที่ดี

ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นหลัง สิ่งนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะคนเยอรมันเป็นคนที่ระเบียบ รักความสะอาด เริ่มต้นจากการปฏิบัติภายในครอบครัวก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในบ้านเรือน แม่บ้านจะเช็ดกระจกทุกวัน พอถึงฤดูกาลจะทาสีบ้านใหม่ให้สดใส เด็กซึมซับการปฏิบัติเหล่านี้จากครอบครัว และยึดเป็นแนวปฏิบัตินำไปสู่การทำงานทุกอย่างมีมาตรฐาน ตั้งแต่เดินสายไฟในบ้าน การเดินท่อน้ำ รางน้ำ มีมาตรฐานหมด เพราะฉะนั้นสิ่งทุกอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ใช่ว่าทิ้งไว้เกะกะ เมื่อทุกคนมีระเบียบสังคมที่อยู่อาศัยก็เป็นระเบียบตามไปด้วย

เรื่องที่ ๔ การรับผิดชอบของสังคม

ผู้ใหญ่จะตักเตือนเด็กอยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น ถ้ามีเด็กนักเรียนถือกระเป๋าเข้ามาเดินหน้าโรงภาพยนตร์ ผู้ใหญ่จะตักเตือนว่าสถานที่แห่งนี้ไม่ใช่ที่ของเด็ก และไล่ให้เด็กกลับบ้าน เด็กก็จะปฏิบัติตามไม่ได้เถียงและผู้ปกครองของเด็กก็ไม่มีการว่ากล่าวกันเพราะทุกคนรู้และเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ต้องตักเตือนเด็กๆ เมื่อเห็นเด็กทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมจะเห็นว่าในห้างสรรพสินค้าจะไม่มีเด็กนักเรียนตัวเล็กๆ หรือเด็กมัธยมไปเดินเล่น จะมีเฉพาะผู้ใหญ่ไปเดินซื้อหาสินค้าเป็นส่วนใหญ่

เรื่องที่ ๕ อุตสาหกรรม

ในประเทศเยอรมันจะรับเด็กเข้าไปฝึกงานโดยไม่มีเงินเดือนแม้จะต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้กับเด็กด้วย สิ่งเหล่านี้ปลูกฝังอยู่ในความรับผิดชอบของชาวเยอรมัน อุตสาหกรรมทุกโรงจะรับเด็กที่ต้องการฝึกอาชีพเข้าไปฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมตามหลักสูตรที่ควรฝึกและในที่สุดต้องสอบให้ได้ประกาศนียบัตรช่างชำนาญงานในสาขาอาชีพนั้นๆ เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง เพื่อเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและสร้างงานที่มีคุณภาพ ซึ่งในโรงงานอุตสาหกรรมทำการฝึกให้โดยไม่ได้หวังว่าเด็กทุกคนเมื่อจบแล้วจะอยู่ทำงานกับตน แต่ต้องการฝึกให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวได้มากกว่า

เรื่องที่ ๖ การให้เกียรติ ยกย่องและยอมรับ

ระบบการศึกษาของเยอรมันให้สิทธิกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน รวมถึงคนพิการ หรือแม้แต่เรื่องการเคารพศักดิ์ศรีของคนงานทั่วไป หัวหน้างานหรือผู้บริหารที่เรียนจบสูงๆระดับปริญญาเอก จะไม่มีการดูถูกคนงานเหล่านี้ คนเยอรมันภูมิใจที่ตนเป็นช่างชำนาญงาน เพราะฉะนั้นไม่ได้แบ่ง

ระดับคนในสังคมที่ปริญญาเป็นหลัก ทุกคนภูมิใจในอาชีพของตนเอง เพราะ
ว่าเงินเดือนไม่ต่างกันเท่าไร ทุกคนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ถึงขนาดว่า
คนที่ เป็นหัวหน้าโรงงานเสียชีวิตขึ้นมา ก็จะลงหนังสือพิมพ์ของเมืองนั้น
เป็นการให้เกียรติคนทุกระดับ

๔.๒ ข้อเสนอนานะ

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- การจัดการศึกษาที่ถูกระบบในคุณภาพของคนทุก ๆ ด้าน ต้อง
ถือเป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกที่รัฐต้องจัดวางระบบ การศึกษาแนว
เยอรมัน น่าจะนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยให้ได้เพราะว่า “การศึกษา” คือ
กระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่สำคัญมากควบคู่ไปกับการพัฒนาด้าน
อื่นๆ โดยผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ต่อการนำเสนอแนวทางการศึกษาของ
เด็ก

- แนวคิด หรือความเชื่อพื้นฐานในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะ
ระดับปฐมวัย และอุดมศึกษา เช่น เรื่องสำนึกชุมชน เรื่องหลักการ จะ
ทำให้เกิดการสังเคราะห์ว่ามีประเด็นอะไรในการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมที่ประเทศไทยจะนำมาปรับใช้ได้ และเหมาะสมกับการนำมาเป็น
เยี่ยงอย่างโดยเร่งด่วน คือ เรื่องการยึดถือกฎหมายและระเบียบในสังคม
เป็นสิ่งสำคัญ ไม่มีการคอร์รัปชัน ถ้าผู้ใดคอร์รัปชัน จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง
และเรื่องความเป็นอยู่ในสังคมในการอยู่ร่วมกันใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
และยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการครองชีพ

- การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้การศึกษาตั้งแต่อนุบาล
และกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นวิชาการกับการทำงานและชีวิตจริง คือ

๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ ชื่อตรงต่อหน้าที่ ชื่อสัตย์สุจริต โดยไม่ต้องมีใครควบคุม ตรงต่อเวลา เอาจริงเอาจังกับงานที่ทำ มีวินัยกับงานและชีวิต

๒) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ได้แก่ คนเยอรมันมองภาพรวมของประเทศได้ดี และพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อสังคมและประเทศชาติ โดยการถ่ายทอดสิ่งที่ดีมีระบบ มีคุณภาพสู่อนุชนรุ่นหลัง

- การเรียนการสอนที่เน้นวิจัยอย่างจริงจัง เน้นสัดส่วนงบประมาณวิจัยต่อปี การรับผิดชอบต่อตนเอง อันนำไปสู่การรับผิดชอบต่อสังคม การเรียนฟรีถึงระดับอุดมศึกษา รัฐต้องเข้ามาจัดการการศึกษาในรายละเอียด และการไม่ยึดติดกับสถาบันการศึกษา ของคนเยอรมันที่มองว่าโรงเรียนเป็นที่ฝึกทักษะของชีวิตไม่ใช่สถาบันจึงนำไปสู่ความร่วมมือที่ดี โดยไม่แบ่งชนชั้น

- การเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น การสนใจ ฝึกฝนเรียนรู้ต่อเนื่อง การให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นพืช สัตว์หรือแม้แต่สิ่งที่ไม่มีชีวิตที่อยู่รวมกันในธรรมชาติ เพื่อความสมดุลของสรรพสิ่งต่าง ๆ

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับ “การปฏิรูปการศึกษา” อย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง โดยกระทรวงศึกษาธิการวางกลยุทธ์การศึกษาปฐมวัย โดยให้ผู้ประเมินโครงการ มีส่วนร่วมกับโรงเรียน และครูผู้สอนควรสำเร็จระดับสูงกว่าปัจจุบัน เพราะเป็นการวางรากฐาน

- การปรับปรุงยุทธศาสตร์การจัดการที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้การศึกษาตั้งแต่อนุบาลและให้เชื่อมโยงกับชีวิต พร้อมเชื่อมโยงกับการทำงานและสังคมในระดับที่สูงขึ้นจนถึงอุดมศึกษาโดยบูรณาการโลกของการศึกษา โลกของการทำงาน และโลกของชีวิต เข้าด้วยกัน

- การนำนโยบายการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละวัยและความต้องการในอาชีพของแต่ละคน น่าจะนำมาใช้เป็นนโยบายของประเทศได้ ควรปรับปรุงนโยบายทางด้านการศึกษา และการแก้ไขปัญหาครู การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเกิดประโยชน์ รวมทั้งสนับสนุนให้คนเรียนในสิ่งที่ตนเองมีความถนัดสนใจ และเรียนไปควบคู่กับการทำงานอย่างต่อเนื่อง รัฐควรส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนอย่างให้สุดความสามารถของแต่ละคน เพราะคนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเรียนเหมือนกัน และน่าจะทำให้คนแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ ไม่ใช่เพียงแค่มหาวิทยาลัยได้รับปริญญาแต่ไม่มีความสามารถในการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑. ควรปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ตั้งแต่ปฐมวัยโดยส่งเสริม สนับสนุนการนำนโยบายและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม ในเด็กปฐมวัย รัฐบาลควรให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบาย

๒. มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ขยายแนวคิดวิชาการเตรียม ความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องหลัก เพื่อที่จะได้เจริญเติบโตอย่าง สมบูรณ์ทั้งกายและใจ

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของทุกชุมชน ในประเทศ โดยอาจจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ แหล่งศิลปะประเภทต่างๆ อย่าง น้อยตำบลละแห่งเพื่อชุมชน จะได้เกิดความภูมิใจในชุมชนของตน และจะ เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนด้วย

๔. การเชิดชูภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อ ดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญา อันเป็นมรดกของชาติโดยส่วนรวมไม่ให้สูญหายไป

๕. การขยายผลผลิตของแต่ละตำบล ดังเช่นกรณีของ ๑ ตำบล ๑ ผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนต่อไป และควรเพิ่ม มาตรการสนับสนุนอื่น ๆ เช่น เรื่องภาษี ลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา อีกทั้งการส่งเสริมการดำรงไว้โดยเน้นความพอเพียง จะทำให้คนไทย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุข

๖. การเพิ่มวิชาวัฒนธรรมของประเทศอื่น ๆ ไว้ในหลักสูตร ระดับพื้นฐานด้วยเพื่อที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ อันจะปลูกฝัง ความรู้ และการเคารพวัฒนธรรมอันหลากหลาย มิใช่แต่รู้เฉพาะของตน

๗. ส่งเสริมสนับสนุนการไปศึกษาต่อ แลกเปลี่ยนบุคลากร การ ฝึกอบรม ตลอดจนการศึกษาดูงานกับประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน เพื่อ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานความร่วมมือในอนาคต

๘. ควรสร้างความสำนึกแก่ชุมชน เช่น อบต.ให้ดูแลเอาใจใส่ด้านกิจกรรมของเยาวชน เช่น กีฬา สันทนาการ บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

๙. รัฐและสถาบันทางศาสนาต่าง ๆ ควรมีบทบาทในการสอนและฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก

๑๐. สื่อโทรทัศน์ควรมีรายการที่ให้ความรู้และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนและคนไทยในช่วงหัวค่ำ

๑๑. สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับเยาวชน และระมัดระวังเรื่องการจำหน่ายสื่อที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก

บรรณานุกรม

- Alexander Von Humboldt-Stiftung. ๑๙๕๓-๑๙๙๓.
 DAAD. *German Research Institutions at a Glance*.
 DAAD. คู่มือศึกษาต่อในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.
 Der Grosse Brockhaus. Wiesbaden.
 Fachhochschulen in Deutschland - Prestel ๑๙๙๗.
 Humboldt Kosmos. Juli ๒๐๐๑.
 Tatsachenueber Deutschland. ๒๐๐๓.
 Universitaeten in Deuschland - Prestel ๑๙๙๕.
 Wirtschaftslexikon, Dr. Gablers.
 ๑๕๐ Jahre Deutschland - Thailandische Wirtshcaftsbeziehungen.
 ๑๘๕๘ bis ๑๙๙๘.
 จักรสิน พิเศษสาธร. (๒๕๒๑). *ทฤษฎีและนักปรัชญาการศึกษาของ
 ตะวันตก*. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ดวงกมล จำกัด.
 ทวี มุขธระโกษา และสมชัย หงษ์ทองคำ. (๒๕๑๗). *นักดนตรีเอกของโลก*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.
 โปบุลย์ กิจตสวัสดิ์. (๒๕๓๕). *คีตกวี ปรัชญาเมธีแห่งภาษาสากล*.
 กรุงเทพฯ : วัชรระออฟเซท.
 สำนักข่าวสารสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. *ประเทศและประชาชน*.
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๗). *รายงานการศึกษาคุณภาพใน
 ประเทศเยอรมันและออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
 เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๘). รายงานการศึกษาดูงาน
โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการวิเคราะห์ ประเมินและพัฒนา
นโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรประเท
ศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๘). มาตรฐานการศึกษาของชาติ.
กรุงเทพฯ : สหภาพสื่อการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๘). อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ :
บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. กรุงเทพฯ : บริษัท
พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

วิทยากร เชียงกุล. (๒๕๓๖). บรรณานุกรมนักคิด นักเขียน คนสำคัญของ
ของโลก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทฤษฎีจัดพิมพ์.

อบรม สัมมนา และเรณู สมเสมีต. (๒๕๑๓). ชีวิตประวัติ นักการศึกษา
นักจิตวิทยา และนักปรัชญา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุนทร
การพิมพ์.

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ** นายชุมพล เทียงธรรม
- เกิด** วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๘๔
- การศึกษา** - จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘
โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๑
- ศึกษาปริญญาตรี
ที่มหาวิทยาลัยเมือง WUERZBURG ประเทศเยอรมัน
- ปริญญาตรีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จาก
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ปีการศึกษา ๒๕๔๕

ประสบการณ์

- กรรมการผู้จัดการ
Fareast GmbH, Frankfurt, Germany (๒๕๐๔ - ๒๕๑๔)
- กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (๒๕๓๕ - ๒๕๔๖)
- อุปนายกสภา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- กรรมการร่วมก่อตั้งสถาบัน TGI
(Thai-German Institute)

- ประธานโครงการก่อตั้งหลักสูตร TGGS
(Thai-German Graduate School)
ของมหาวิทยาลัยเทคนิค Aachen ประเทศเยอรมันกับ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- กรรมการที่ปรึกษา
โครงการร่วมมือการศึกษาของไทยและเยอรมัน
กระทรวงศึกษาธิการ
- ที่ปรึกษาสภาการศึกษา และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ
- ประธานกรรมการ
บริษัท ไทยนคร อินทิเม็กซ์ จำกัด

ฯลฯ

ผู้แทนสถาบันต่างประเทศในไทย

- Senior Expert Service ของรัฐบาลเยอรมัน
- GWZ รัฐ Baden Wuerttemberg
- Munich International Airport, Germany

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารายงานการวิจัย
คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศเยอรมัน
วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
ณ โรงแรมปรีซ์พาลเลซ มหานคร กรุงเทพฯ

๑. รศ.ดร.พทธี ศิริบรรณพิทักษ์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.ชาวเลิศ เลิศขไลพาร	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. ศ.ดร.พรสันต์ วัฒนางกูร	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๕. นพ.อำพล จินดาวัฒนะ	สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)
๖. รศ.บรรเลง ศรีนิล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๗. ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘. ผศ.ดร.กาญจนา มีศิลปวิภักย์	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
๙. ดร.ศิริเชษฐ์ สังขะมาน	สถาบันวิจัยสังคม
๑๐. คุณวัชรภาพร รัตยานนท์	องค์การศึกษาและการอบรมต่างประเทศ
สำนักงาน ก.พ.
๑๑. ดร.อุทัย บุญประเสริฐ	ข้าราชการบำนาญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๒. คุณบุญชู ชลัษเฐียร	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. รศ.บุญเขต ภิญโญอนันตพงษ์	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๑๔. คุณมณฑริกา วิฑูรชาติ	อดีต ผอ.โรงเรียน

คณะกรรมการ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

พลตรี จำลอง ศรีเมือง	ประธานที่ปรึกษา
พลเอก บวร งามเกษม	ที่ปรึกษา
นายลิขิต เพชรสว่าง	ที่ปรึกษา
นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	ประธานกรรมการ
ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
พลเอก ปรีชา เอี่ยมสุพรรณ	กรรมการ
พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธิ์ เตมีयाเวส	กรรมการ
นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ

รายชื่อคณะดำเนินการโครงการ

ที่ปรึกษา

นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา พลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
นางอรพรรณ พรสีมา	รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี
นางสาวอมรรัตน์ อีธรรมเพชร
นางสาวปรีนทร บุญเนตร
นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข

นักวิจัยผู้เขียนรายงานการวิจัย

ดร.ชุมพล เทียงธรรม

บรรณาธิการ

รศ.บรรเลง ศรีนิล
นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี
นางสาวอมรรัตน์ อีธรรมเพชร

ผู้จัดทำต้นฉบับ

นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข
